

en Afhandling af samme: »Bidrag til Kundskab om vort medicinske Fakultets Historie med Hensyn til dets Betydning for Naturvidenskabernes og Lægevidenskabens Udvikling i Danmark fra Frederik den tredjes Tronbestigelse indtil Frederik den femtes Død. (1648 1766)«. Med Fortale og Register 105 S. 4to. Festen i Anledning af Hs. Maj. Kongens Fødselsdag fejredes Fredagen den 22. April 1881. Universitetets Rektor, Prof., Lic. theol. og Dr. phil. R. Nielsen holdt Talen*). Indbydelsesskriftet indeholdt en Afhandling af samme: »Om det oprindelige Forhold mellem Religion og Videnskab«. 55 S. 4to.

VIII. Universitetets videnskabelige Samlinger og Anstalter.

1. Universitetsbibliotheket 1880—81.

(Universitetsbibliothekar S. Birket Smith).

Bibliotheket har i det forløbne Aar været aabent for Publikum i 266 Dage; Udlaan har dog kun fundet Sted i 262 Dage, idet det som sædvanlig standsede nogle Dage før Julen af Hensyn til den stærke Tilbagelevering, der ved denne Tid finder Sted af de udlaante Bøger. Der har været udlaant 15905 Bind (mod 13028 Laanebeviser), medens der i Læseværelserne har været fremtaget 13482 Bind til Brug for 7628 Besøgende.

Bogsamlingen er som sædvanlig blevet forøget dels gennem den befalede Aflevering af dansk Literatur, dels gennem Indkjøb, dels gennem Udvexling med fremmede Universiteter og andre højere Læreanstalter, dels endelig gennem Gaver. De Universiteter m. m., med hvilke Bibliotheket for Tiden staar i Udvexlingsforbindelse, ere: Universiteterne i Agram, Amsterdam, Basel, Berlin, Bern, Bonn, Breslau, Christiania, Dorpat, Erlangen, Freiburg, Genève, Giessen, Göttingen, Greifswald, Halle, Heidelberg, Helsingfors, Jena, Kazan, Kiel, Königsberg, Leipzig, Leyden, Lund, Lüttich, Marburg, München, Prag, Rostock, Siena, Strassburg, Tübingen, Turin, Upsala, Utrecht, Würzburg, Zürich; Akademiet i Klausenburg, Gymnasiet i Hamburg, l'École des Sciences Physiques i Paris, Minnesota Academy of Natural Sciences.

Blandt de mange Gaver, Bibliotheket i det forløbne Aar har modtaget, fortjene særlig at fremhæves: 1) En betydelig Mængde, mest lærde periodiske Skrifter, som det kgl. danske Videnskabernes Selskab har modtaget, til Dels i Bytte for sine egne Skrifter, og som Selskabet — i Lighed med, hvad der alt i en Aarrække har fundet Sted — har afgivet til Bibliotheket. 2) 606 Bind, mest af juridisk, historisk og politisk Indhold, men hvorimellem dog mange Smaa-skrifter, skjænkede af Gehejmeetatsraad, Dr. jur. A. F. Krieger i Fortsættelse af mange tidligere Gaver af lignende Art (se Aarsberetn. for forrige Aar, Aarb. f. 1879—80 S. 983—85). 3) Nogle større Suiten af Smaaskrifter, mest danske, skjænkede henholdsvis af Skolebestyrer J. U. Laursen, Boghandler H. Lynge, Dr. phil. O. Siesbye og Professor G. Stephens. Den sidste har særlig stillet hele sin Samling af danske Viser til Bibliothekets Raadighed og derved beriget dette med mange sjældne og interessante Stykker. 4) To Palihaandskrifter af Mahávagga

*) Trykt i „Illustreret Tidende“ Nr. 1127 for 1. Maj 1881.

og Mahávainsa Atthavannaná, skjænkede af Hr D. Ferguson i Colombo. 5) Frasseur de Bourbonnais's Manuscrit Troano. Études sur le système graphique et la langue des Mayas. T. 1—2. Paris. 1869—70. 4to. Skjænket af det franske Undervisningsministerium tillige med Grev Jaubert's Glossaire du Centre de la France. 2me éd Paris. 1864. 4to. Avec un Supplément, ibid, 1869. 4to. Det sidst nævnte Værk havdes dog i Forvejen i Bibliotheket. 6) The Book of Leinster, sometime called the Book of Glendalough. Published by the Royal Irish Academy. Dublin. 1880. Fol. Skjænket af »the Board of Trinity College«, Dublin. 7) De af Samfundet til Udgivelse af dansk Musik hidtil udgivne Værker, 15 i Tallet.

Foruden fra de oven for særlig fremhævede, har Bibliotheket modtaget Gaver fra følgende Institutioner og Enkeltmænd:

Den kgl. Civilliste, Finansministeriet, Indenrigsministeriet, statistisk Bureau, den polytekniske Lærestalt, den kgl Veterinær- og Landbohøjskole, det store kgl Bibliothek, Rigsdagens Bogsamling, Kjøbenhavns Politi, Generalstaben, Artilleristaben, Ingeniørkorpset, det krigsvidenskabelige Selskab, det kgl. medicinske Selskab, det kgl. nordiske Oldskriftselskab, teknisk Forenings Bestyrelse, det filologisk-historiske Samfund, Samfundet til Udgivelse af gammel nordisk Literatur, Bestyrelsen for det Reiersenske Fond, Livsforsikringsselskabet »Hafnia«, Bestyrelsen af Børnehjemmet paa Vodrofsvej, Frederiksberg Kommunalbestyrelse, det norske Finans- og Tolddepartement, Bestyrelsen af de til Udgivelse af [norske] historiske Kildeskrifter bevilgede Midler, den norske Nordhavs-Expéditions Udgifter-Komite, den norske historiske Forenings Bestyrelse, det kgl. Bibliothek i Stokholm, kgl Vetenskaps Societeten i Upsala, kgl. svenske Medicinalstyrelsen, det meteorologiske Observatorium i Upsala, Jernvægsmannaselskabets Styrelse, Redaktionen af Nordiskt medicinskt Arkiv, det finske Literatur-Selskab, det kejserl. Videnskabernes Akademi i St. Petersburg, Observatoriet i Moskou, det kgl. preussiske statistiske Bureau i Berlin, det kgl. sachsiske statistiske Bureau, die Schlesische Gesellschaft für vaterländische Cultur, Universitetet i Leyden, Universitetet i Utrecht, det belgiske Indenrigsministerium, Forstanderne for British Museum, the Zoological Society of London, the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland, the Pathological Society of London, the Incorporated Law Society of the United Kingdom, India Office, the Government of India, the Madras Government, the Office of the Surgeon General (U. S. Army), the Bureau of Education (Department of the Interior, U. St. of America), the University of Michigan, the Smithsonian Institution, the Trustees of the Astor Library, St. Louis Public School Library.

Hds. Majestæt Enkedronningen

Hr. S. Ambrosoli (Parma), Pastor R. Andersen (New York), Dr. phil. O. Bremer (München), Kammerherre, Amtmand Grev Brockenhuus-Schack, Dr. phil. Burman Becker, Forpagter R. Christiansen (Brænderupgaard), Boghandler L. V. Conradsen, de forenede amerik. Staters Chargé d'Affaires i Kjøbenhavn, Hr. M. J. Cramer, Grosserer J. Ph. Dessauer, Professor J. H. Deuntzer, Universitetsbibliothekar A. C. Drolsum (Christiania), L. F. Friherre v. Eberstein, Lieutenant Chr. Eckardt (Ørumgaard), Bogtrykker Eltong, Assistent S. Elvius, Professor E. Erslev, Dr. phil. Kr. Erslev, Pastor C. Freund, Dr. phil. J. A. Fridericia, Boghandler Gad, Adjunkt C. Giede, Postmester C. Gjedsted (Nakskov), Cand. philol.

M. J. Goldschmidt, Cand. theol. L. F. A. Göricke, Boghandler H. Hagerup, Stud. jur. J. C. Hansen, Grosserer N. C. Hansen, Redaktør P. Hansen, Boghandler P. Hauberg, Justitsraad F. Hegel, Hr. E. W. Heine (Hannover?), Fru B. Hellmann, Stiftamtmand, Kammerherre Heltzen, Hempel'ske Boghandel i Odense, Dr. phil. Fr. Winkel Horn, Justitsraad F. Hvass (Randers), Admiral C. Irminger, Adjunkt F. V. Johnsen, Dr. theol. C. H. Kalkar, Overlærer C. Kerrn, Etatsraad, Borgmester H. A. V. Knudsen, Skoleforstander A. Kragh (Nakskov), Dr. phil. Kr. Kålund, Bogtrykker J. Lovell & Son (Montreal), Boghandler M. P. Madsen, Professor P. Madsen, Underbibliothekar E. Magnusson (Cambridge), Professor F. A. Milo, Højesteretsadvokat S. Nellesmann, Dr. med. L. Neumann, Greve F. A. von Noer, Fru O. Orlamundt (Lyngby), Professor Panum, Cand. polit. Aleksis Petersen, Vicepolitidirektor E. Petersen, praktiserende Læge C. Pfaff, Skovrider Qvade (Maltrup), Boghandler C. Rasmussen (Chicago), Hr. E. Roselli (Ancona), Arkivar C. Russwurm (Reval), Dr. med. C. J. Salomonsen, Adjunkt F. Sand (Randers), Arkitekt E. Schiødt, Cand. pharm. A. Schleisner, Pastor L. Schmidt, Professor J. C. Schurmann (Skaarup Seminarium), Cand. jur. V. A. Secher, Boghandler Steensballe (Christiania), Boghandlerne Thanning og Appel, Skolebestyrer A. Thyssen, Boghandler G. Torst, Musikhandler C. Warmuth (Christiania), Hr. E. W. West (München), Cand. polit. H. Westergaard, Dr. phil. Cl. Wilkens, Adjunkt H. C. Vogelsang (Odense), Professor A. A. Wolff, Boghandler Wøldike, Assistent i Finansministeriet C. P. T. Zimmermann, Gouvernementssekretær W. M. Young (Punjab).

Ved Bytning med det kgl. Bibliothek i Stokholm er Universitetsbibliotheket kommet i Besiddelse af det eneste kjendte Exemplar af et dansk Skrift fra Reformationstiden: »En kristelig Undervisning og sand Lærdom, hvorlunde man skal gjøre sit Skriftemaal«, trykt i Malmø 1531 (jfr. Chr. Bruun's Aarsberetn. og Meddel. fra det store kgl. Bibl. II, 44—45). Initiativet til Bytningen udgik fra Overbibliothekar Klemming, som ønskede for sit Bibliothek at erhverve et ældre svensk Tryk, der kun fandtes i Universitetsbibliotheket *); men da jeg selv altid har været af den Anskuelse, at man gjør baade sit Land og Videnskaben en Tjeneste ved Udvekslinger af denne Art, gik jeg beredvillig ind paa hans Ønske, og af flere yderst sjældne danske Skrifter, som han stillede til min Raadighed, valgte jeg det oven for nævnte, hvorefter Bytningen med Ministeriets Samtykke fandt Sted. Se foran S. 1136—37.

Bibliothekets Katalogarbejder ere stadig blevne fortsatte. Der er af Dr. phil. O. Siesbye i det forløbne Aar skrevet 5545 Sedler til den alfabetiske Katalog. De Afdelinger af Bogsamlingen, som fra Arbejdets Begyndelse og indtil Aarets Udgang ere bragte paa Sedler, ere: dansk Retsvidenskab, Danmarks Geografi og Topografi, Statistik (i ældre Forstand), Politik og Historie), dansk Literærhistorie, dansk Sprogvidenskab og Begyndelsen af dansk Skjønliteratur,

*) Det var et i Patent-Folio i Begyndelsen af det 16de Aarhundrede trykt Uddrag af et theologisk Skrift „Lavacrum Conscientiæ“, hvortil knyttede sig en Befaling fra Erkebispens i Upsala, Jacob Örnfot, til alle Præster og Gejstlige i hans Stift om at have Uddraget hængende i deres Kirker og mindst en Gang om Maaneden læse det igjennem med Eftertanke (jfr. R. Nyerup: En højst sjelden svensk Palæotyp. Kbh. 1826).

samt desuden Hertugdømmerne Slesvigs, Holstens og Lauenburgs Topografi, Statistik, Retsvæsen og Historie. Til Udarbejdelse af den systematiske Katalog var der for Finansaaet 1881—82 bevilget en Sum af 500 Kroner, og saa snart, som det var muligt, blev der taget fat paa Arbejdet, idet der begyndtes med Afdelingen: dansk Retsvidenskab. Denne Afdeling, som væsentlig er grundlagt ved en Gave af Etatsraad og Kæmmerer ved Øresunds Toldkammer J. H. Schou, indeholdt fra Schou's egen Tid en stor Mængde Skrifter, som kun meget uegentlig kunde henregnes til dansk Retsvidenskab; men jeg var noget i Tvivl om, hvorvidt en Udsondring af disse Skrifter lod sig forene med Ordlyden af det Gavebrev, hvorefter Samlingen i sin Tid var blevet overdraget til Bibliotheket. Efter imidlertid i den Anledning at have henvendt mig til Konsistorium, fik jeg af dette Tilladelse til Udsondringen, som derefter fandt Sted. Se foran S. 1136.

Paa Grund af den stadig mere følelige Mangel paa Plads i Bibliotheket havde jeg i forrige Aar anholdt om en Bevilling til Udvidelse af Lokalet ved Inddragelsen af et hidtil som Forelæsningsaal benyttet større Rum i Bibliotheksbygningen. Efter at Finansudvalget først havde forespurgt, om der var nogen Mulighed for at benytte Bibliothekets Kjælderrum til Opbevaring af visse, mindre værdifulde Partier af Bogsamlingen —, en Forespørgsel, som besvaredes absolut benægtende —, blev den søgte Bevilling givet, jfr. foran S. 1132—35, og Indretningen og Montering af det paagjældende Lokale fandt derefter Sted i Bibliothekets Sommerferie.

Under 8. Marts 1881 tilskrev Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet Bibliotheket om: i Anledning af den forestaaende geografiske Kongres i Venedig og til Brug for den italienske Regering, at indsende bibliografisk nøjagtige Beskrivelser af de geografiske Værker af italienske Forfattere samt trykte italienske Kort og Kortværker for Aar 1700, som fandtes i Bibliotheket, samt desuden Oplysninger om lidet kjendte italienske Rejsende, Kartografer og Kosmografer, af hvem Arbejder havdes i Haandskrift. Da den Frist, der var givet til Udførelsen af dette Hverv, var altfor kort — den udløb med Udgangen af Marts Maaned —, og da desuden Bibliothekets Arbejdskraft er saa ringe, at den kun med største Nød forslaar til Bibliothekets eget daglige Behov, udbad jeg mig og fik Tilladelse til at blive fritaget for dette Arbejde, som, selv om det var blevet udført, næppe vilde have været til nogen Nytte, da det er lidet sandsynligt, at der mellem de i Bibliotheket opbevarede Værker af italienske Forfattere skulde findes noget, som ikke i Forvejen var kjendt.

Da Konsistorium ønskede at tilvejebringe en samlet Oversigt over de Kunstværker, særlig Portrætfremstillinger, som opbevares dels ved Universitetet selv, dels i de det underlagte videnskabelige Samlinger og Anstalter, indsendte jeg i Aarets Løb en Fortegnelse over de Sager af denne Art, som fandtes i Bibliotheket, med saa mange Oplysninger om dem, som jeg var i Stand til at bringe til Veje*).

Idet jeg med Hensyn til flere andre, Bibliotheket vedrørende Sager maa henvise til andre Afsnit af Aarbogen, skal jeg endnu kun bemærke, at Cand. mag. Bartholin i det forløbne Aar ligesom i det forrige har været ekstraordinært sysselsat i Bibliothekets Tjeneste, samt at jeg selv, efter af Regeringen at have

*) Det nærmere om denne Sag vil indeholdes i et senere Hæfte.

modtaget en Understøttelse til en Rejse til nogle af Udlandets større Bibliotheker, jfr. foran S. 1135—36, i Anledning af denne Rejse fritoges for mine Forretninger ved Bibliotheket i Tiden 10.—22. Juli 1881.

2. Den botaniske Have 1881*).

(Professor Didrichsen).

A. Haven.

I Arboretet er den i tidligere Beretning nævnte Borttagelse af for tæt staaende Træer og Buske fortsat, og da Efteraaret har været gunstigt for Omplantning, ere nogle mindre Træer hensatte paa Steder, hvor der fandtes for store Aabninger. Alle Busketterne ere gravede en Gang. Renholdelse, Opbinding, Eftersyn og Fornyelse af Etiketterne er udført som sædvanlig. I sidste Vinter lede *Juniperus*-Arterne meget, navnlig ere de fleste Exemplarer af *Juniperus communis* døde.

I Planteskolen er et Stykke, som nu ikke anvendes til Forsøg, i Sommerens Løb tilplantet med nye eller med yngre Planter, der tidligere maatte holdes i Potte. De i Havens nordvestlige Hjørne i en dobbelt Række staaende 5—6 Alen høje Egestolper, der skulde give Understøttelse for de nordamerikanske *Vitis*-Arter, ere næsten alle raadne ved Jorden, og i dette Efteraar ere de 6 omblæste, medens de øvrige 10 ere meget svage. Planterne vilde sættes en Del tilbage, hvis der skulde graves til nye Træstolper, og det antages at ville være hensigtsmæssigere efterhaanden at erstatte Stolperne med Jærnsøjler.

Græsplænerne ved Museet, ved Platanerne og ved Gartner- og Medhjælperboligerne ere omlagte og tilsaaede, ligesom en Del af Græskanterne ved *Pyrus*- og *Quercus*grupperne, hvor Oldenborrelarver havde ødelagt Græsset. Alle Gangene ere eftergrusede. Stenhøjene, der vare beplantede med Bregner, med Saxifrager og med Cruciferer, ere omsatte og paa ny beplantede. Næsten al Flint er ombyttet med Granit. Den sammensunkne Jord i Mosen er forhøjet c. 6 Tommer. Kvartererne for de danske og de medicinske Planter, som ogsaa Grupperne for de fleraarige, ere gravede. Halvdelen af det etaarige og toaarige Kvarter er reolet. Efterplantning, Saaning, Renholdelse, Opbinding og Etikettering er udført som sædvanlig. Til det danske Kvarter er anskaffet omtrent 200 Porcellænsetiketter paa Jærnstativ. I dette Kvarter vare de 3 nederste Bede sunkne; de bleve reolede, Jord paaført dem og de bleve strax beplantede.

Foruden de sædvanlige Arbejder i Væxthusene er der udført følgende særlige: Nogle af Planterne i Huset G₁ (den gamle Verdens Saftplanter) vare for store, trykkede mod Vinduerne og Stenhøjen, og maatte derfor omlægges og paa ny beplantes. I Palmehuset ere 17 større Planter omplantede i Ballie, deriblandt et 5 Alens Exemplar af *Areca Catechu*, der modtoges som Gave. 10 nye Ballier anskaffedes og til Planterne mellem Søjlerne 2 store og 4 mindre Jærnbukke. Ved Varmeapparatet ere alle Haner slebne og ompakkede, alle andre Pakninger eftergaaede eller fornyede. Rørene i D ere rettede. I F og G ere alle de 4" Rør, der ikke bleve brugte, satte ud af Forbindelsen med de øvrige. Det i F langs med Bagvæggen liggende Damprør er til Dels fornyet. Saa vel i E

*) De i Aarbøgerne for 1876—77, 1877—78, 1878—79 og 1879—80 meddelte Beretninger angaa ikke de tilsvarende akademiske Aar, men henholdsvis Kalenderaarene 1877, 1878, 1879 og 1880.

som i Palmehuset er et Snesmeltningsrør fornyet. 12 nye $\frac{1}{2}$ " Haner ere indsatte. I D ere alle Stilladser, i G₂ Baghyllerne og i G₃ Hovedstilladset og Baghyllerne fornyede; i E og I ere Stilladserne reparerede, i F₁ og F₂ ere 2 nye Karne med Døre indsatte og i C er Lufthætten fornyet. Kloakledningen for Enden af og foran F er omlagt. Bygningernes Vedligeholdelse er udført som sædvanlig. Ballustrade, Perron og Springvandsbassin ere reparerede. I Museets Spiritussamling ere Vægge, Loft, Vinduer, Døre og Gulv malede.

Der er modtaget 195 levende Planter fra 9 botaniske Haver og 23 private Personer: Kommandør Carstensen, Mr. Forster (England), Skolelærer Jensen (Cacteer), Student Holm (danske Planter), Medhjælper Christensen (do. do.), Kand. Fraas (do. do.), Cand. med. Gram (Løgvæxter), Gartner Hauschild (Cacteer), Prof. Lange (Træer), Kæmmerer Lindberg i Stokholm (Cacteer). Boghandler Lund (do. do.), Grev Moltke, Nørager (Bregner), Jægermester Lowzow (danske Planter), Klostergartner Olsen hos Grev Danneskjold-Samsøe paa Gisselfeldt (Areca Catechu), Kand. Ottesen (Stipa), Dr. phil. Poulsen (Træer), Stud. Poulsen (Hippomitria), Grosserer H. Puggaard (Nepenthes, Sarracenia), Fuldmægtig Ræder (Cacteer), Kand. Rützou (danske Planter), Assistent Samsøe Lund (do. do.), Kommunalæge Stockfleth (Løgvæxter), Dr. med. Storch (do. do.).

Af Frø er der modtaget 1871 Portioner, foruden 544 Portioner Græsfrø til Prof. Didrichsens Undersøgelser. De ere fra 43 botaniske Haver og 12 Privatpersoner. Der er udsaaet 963 under bestemt Nummer. Giverne vare: Gartner E. Knudsen i Buenos Ayres Prof. Lange, Prokurator Møller i Helsingør (The-Frø fra Himalaya), Kand. Ottesen (Oxycoccus), Tømmerhandler Frederiksen fra Ny-Zeeland, Gartnerne Haage og Schmidt i Erfurt, Dr. Warming fra Sydamerika, Dr. C. M. Poulsen fra Colorado og Ny-Zeeland, Apotheker Staal en Samling fra Venezuela (Galactodendron utile), Haven i Buitenzorg: en Samling Palmefrø.

Fra Haven er afgivet 196 levende Planter og Stiklinger og Podekviste af 50 Arter til forskellige Gartnere og Haveejere, samt 5,733 Portioner Frø til 64 botaniske Haver og 12 Private foruden en Del Frø til Direktørens Undersøgelser.

Af afskaarne Planter er afgivet c. 978 Portioner, hvoraf omtrent 800 Portioner til 17 Manudukterer, 41 studerende og 36 Skoler Adgangskort til Væxt-husene paa de Tider, da Adgangen ellers ikke er tilladt, er udstedt til 12 Manudukterer, 26 studerende og 4 Blomstermalere. En Del Skoler have haft Adgang enkelte, 3 Skoler gjentagne Gange. Af Betalingskort er solgt 2 for enkelte Personer (Nr. 21, 22). Forsøgshaven har i Aar været afbenyttet af Bibliothekar Kjærskou og Assistent Samsøe Lund. Til de derved udførte Arbejder er fra Haven afgivet 352 Arbejdsdage.

I 1881 har der været udstedt 261 Adgangskort til Haven, nemlig til 15 Botanikere og Botanofiler, 8 Studd. mag., 66 Studd. med., 9 Studd. polyt., 66 Studd. pharm., 23 Lærere, 1 Lærerinde, 12 Lærerindeelever, 57 Seminarieelever og Privatister, 1 Missionselev, 2 Plantetegnere.

I Foraaret afgik 6te Medhjælper, Kühnel, og i hans Plads indtraadte Have-brugskandidat Tscherning. Portner Christensen, der har været en særdeles dygtig og paalidelig Mand, har opsagt sin Tjeneste, og Marius Jørgensen er antaget i hans Sted. Den 1ste Maj 1882 har den nu 73 Aar gamle Arbejdsmand Jens Hansen været i Havens Tjeneste i 40 Aar. Han har altid været en ualmindelig dygtig, paalidelig og flittig Arbejder og er endnu rask og rørig.

Sommeren har i det hele været ugunstig; først en lang og tør, senere en fugtig og kold Periode, har været uheldig for Spiringen og til Dels for den senere Udvikling af 1- og 2aarige Urter. Af 375 et- og toaarige Planter i dansk Kvarter vare kun 286 afmærkede som spirede, og af disse spirede ikke faa saa sent, at de ikke have givet Frø.

I Følge Bestemmelsesprotokollen er der i Løbet af Aaret gennemgaaet 675 levende Planter, der enten have staaet under ubestemt Nr., eller været ganske uden Navn og Nr., eller været urigtig bestemte. I det nævnte Antal er indbefattet Slægterne *Mesembryanthemum* og *Salix*. Derved, at denne sidste Slægt i Løbet af Sommeren er gennemgaaet og Exemplarerne ere forsynede med Zinkplader, er Bestemmelsen af Trægrupperne rykket et ikke ringe Skridt fremad. Havens Trægrupper ere nu gennemgaaede, med Undtagelse af Naaletræer og 6 forskellige Slægter, f. Ex. *Rosa* og *Rubus*. Imidlertid er det en Selvfølge, at der hist og her i de større Grupper findes Exemplarer, der enten slet ikke eller kun foreløbig ere bestemte. Jeg skal gjøre opmærksom paa, at flere mere almindelige Frilands-Træer eller Buske manglede ved Eftersynet, saaledes for at nævne nogle: *Sorbus torminalis*, *Staphylea trifoliata*, *Populus canescens*, *P. alba* (Hovedformen), *Pyrus Malus* (*acerba*), *Salix cuspidata*, *S. ambigua* og *S. Arbuscula*, *Robinia hispida*, *Cerasus Chamæcerasus* og *C. acida*, og *Myrica Gale*.

Foruden de nævnte 675 Planter, er i Løbet af Sommeren dansk og medicinsk Kvarter gennemset 4 Gange, ligesom ogsaa Gartneren strax har foretaget de nødvendige Rettelser. End videre er der i Efteraars Maanederne gennemgaaet (revideret) omtrent et Par Hundrede Arter af tidligere bestemte Drivhusplanter af forskellige Familier.

B Samlingerne.

a. Herbarierne have modtaget en Forøgelse af ca. 2,500 Arter og Varietet, hvoraf de fleste ere erholdte som Gaver fra Kommissionen for Ledelsen af de geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland, Musée d'histoire naturelle i Paris, Kew-Museet, D'Hrr. Redaktør Nordstedt, Grosserer, Lieutenant Chr. Hage, Adj. Grønlund, Stud. mag. V. A. Poulsen, Læge Feveile, Dr. Warming og Stud. med. M. Halldórsson Fridriksson.

Der er paabegyndt og fortsat et Revisionsarbejde af den ikke ordnede og ikke interkalerede Del af Herbarierne. I Liebmanns mexikanske Herbarium er Interkalationen af de sidst bestemte Familier fortsat. Den betydelige Slægt *Salix* er gennemgaaet og ordnet. De af Schweinfurth sendte ægyptiske Planter ere nu indlemmede i Herbariet. En Samling Planter, skjænkede af Aitchison i Afghanistan, er gjort færdig til Opklæbning. Der er udtaget og etiketteret 457 Arter af Herbariets Doubletter, og ere afsendte til Lissabon som Vederlag for derfra modtagne Samlinger af Welwitsch' afrikanske Planter. Ordningen af Havens Halvmossamling er gennemført, idet nemlig følgende Slægter ere gennemgaaede og ordnede: Den sidste Halvdel af Slægten *Jungermannia*, fremdeles Slægterne *Gymnomitrium*, *Gottschea*, *Harpanthus*, *Gymnanthe*, *Saccogyne*, *Geocalyx*, *Micropterygium*, *Physotium*, *Polyotus*, *Sendtnera*, *Bryopteris*, *Thysananthus*, *Ptychantus*, *Phragmicoma*, *Omphalanthus*, *Androcryphia*, *Petalophyllum*, *Symphyogyne*, *Plagiochasma*, *Sauteria*, *Dumortiera*, *Grimaldia*, *Duvalia*, *Fimbriaria*, *Targionia*, *Dendroceras*, *Sphærocarpus*, *Corsinia*, *Oxymitra*.

Samlingen af Havens Halvmosser er fordelt saaledes:

1) *Generalherbariet* indbefatter 65 Slægter med 450 Arter (foruden en Del ubestemte). Heri findes optaget Gottsche og Rabenhorst's Exsiccatsamling af Hepat. europ.

2) *Dansk Herbarium* indeholder 32 Slægter med 89 Arter (alle disse findes tillige i Generalherbariet, men ere her i dansk Herbarium repræsenterede langt rigeligere. Hovedmassen dannes af Th. Jensens Samling af Hepat. dan.).

3) *Spiritussamlingen* indeholder de samme Slægter og Arter som dansk Herbarium (men udpræparerede og anbragte i smalle Glas).

4) *Liebmanns mexikanske Herbarium* indeholder 35 Slægter, hvoraf de 33 tillige forekomme i Generalherbariet; disse 35 Slægter ere her repræsenterede med 206 Arter, hvoraf kun 46 forekommer i Generalherbariet. (Denne Gruppe er for nogle Aar siden ordnet af Kand. Kjærskou).

I det hele indeholder Halvmos-Samlingen 67 Slægter med 610 Arter (i 2—3,000 Exemplarer) fordelte som følgende Fortegnelse viser.

	Arts Antal.		Arts Antal.
Alicularia Corda.....	3	Lophocolea N. ab E.....	14
Androcryphia N. ab E.....	2	Lunularia Mich.....	1
Aneura Dum.....	6	Marchantia L.....	8
Anthoceras Mich.....	5	Madotheca Dum.....	19
Blasia Mich.....	1	Mastigobryum N. ab E.....	28
Bryopteris Ldg.....	5	Metzgeria Randi.....	7
Calypogeia Raddi.....	5	Micropterygium Ldg.....	1
Cephalozia Ldg.....	4	Mittenia G.....	1
Chiloscyphus Corda.....	17	Omphalanthus Ldg. et N.....	5
Corsinia Raddi.....	2	Oxymitra Bisch.....	1
Deudroceras N. ab E.....	1	Pellia Raddi.....	2
Dumortiera N. ab E.....	1	Petalophyllum G.....	1
Duvalia N. ab E.....	1	Phragmicoma Dum.....	14
Fossombronia Raddi.....	4	Physotium N. ab E.....	2
Fegatella Raddi.....	1	Plagiochasma L. et Ldg.....	6
Fimbriaria N. ab E.....	8	Plagiochila N. et M.....	69
Frullania Raddi.....	59	Polyotus G.....	3
Geocalyx N. ab E.....	1	Preissia N. ab E.....	1
Gottschea N. ab E.....	5	Pseudoneura G.....	3
Grimaldia Raddi.....	2	Ptilidium N. ab E.....	1
Gymnantha Targi.....	1	Ptychanthus N. ab E.....	2
Gymnomitrium N. ab E.....	3	Radula N. ab F.....	18
Haplomitrium N. ab F.....	1	Reboulia N. ab E.....	2
Harpanthus N. ab E.....	1	Riccia Mich.....	10
Isotachis Mitt.....	3	Saccogyne Dum.....	1
Jungermannia L.....	87	Sarcoscyphus Corda.....	10
Lejeunia Got. Ldg.....	63	Sauteria N. ab E.....	2
Leioscyphus Mitt.....	1	Scapania Ldg.....	14
Lepidozia N. ab E.....	18	Sendtnera Endl.....	27
Lindigia G.....	1	Sphærocarpus Mich.....	1
Lioclæna N. ab E.....	1	Sphagnoecetis N. ab E.....	4

	Arts Antal.		Arts Antal.
Steetzia Lehm.....	5	Thysananthus Ldg.....	4
Symphogyna M. & N.....	7	Trichocolea Dum	3
Targionia-Mich.....	3		

Herbarierne have været benyttede af 20 Personer.

b. Samlingen af tørre Sager er blevet forøget med 282 Stykker, hvoraf 262 ere Gaver fra Kew-Museet, Haven i Buitenzorg og fra Cand. pharm Rützou, Hr. Rosenørn, Ringkjøbing, Frøken Sarauw, Redaktør Nordstedt i Lund, Cand. mag. O. G. Petersen, Missionær Löwenthal, Fabrikant Mehl, Baron Eggers og Apotheker Staal. Opstillings og Interkalerings Arbejderne ere fortsatte.

c. Samlingen af Spirituosa er blevet forøget med omtrent 172 Stykker, hvoraf de 42 ere Gaver fra Apotheker Steen i Caraccas, Dr. Warming, Cand. phil. Ottesen, Kammerherre Carlsen og Cand. pharm. Rützou. Paa Grund af Lokalets endelige Montering maatte hele Samlingen nedflyttes i et Værelse i Kjælderetagen, og derpaa opstilles paa ny i de nye Skabe. Interkaleringen er fortsat. En Protokol over alt, hvad der er opstillet, ligesom ogsaa en Seddelkatalog over alle Nr. (ca. 1600), er færdiggjort.

d. Bibliotheket. Af 46 Tidsskrifter ere Fortsættelser modtagne. Af disse ere 7 Gaver henholdsvis fra det kgl. danske Vidensk. Selsk., det kgl. bayerske Vidensk. Akademi, St. Petersborg botan. Have, Smithsonian Institution samt d'Hrr. Redaktører Hertel og Frederiksen og Direktør Møller-Holst.

Af andre Værker har Bibliotheket modtaget 197, hvoraf 22 ere Fortsættelser og 73 Gaver fra Udenrigsministeriet, Kommissionen for Ledelsen af de geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland, det kgl. danske Haveselskab, Foreningen til Kulturplanternes Forbedring, Universitetsbibliotheket, Carlsberg Laboratorium og d'Hrr. Prof. Lange, Stud. mag. Kolderup Rosenvinge, Prof. Didrichsen, Adj. Grønlund, Prof. Regel i St. Petersborg, Seminarielærer Rostrup, Prof. Berggren i Upsala, Dr. Warming, Prof. Prantl i Aschaffenburg, Dr. Em. Hansen, Stud. mag. V. A. Poulsen, og Cand. pharm. Rützou. De sædvanlige Arbejder, Bogføring, Seddelkatalogen etc. ere fortsatte.

Læsestuen har været besøgt af 141 Personer; der har fundet 347 Udlaan Sted og, de udlaante Bøgers Antal var 455.

3. Det zoologiske Museum 1880.

Første Afdeling.

(Professor Reinhardt).

Ordningsarbejder og Opstilling. I det forløbne Aar er Bestemmelsen, Etiketteringen og Katalogiseringen af Fuglesamlingen blevet fortsat og bragt til Ende, baade for de udstoppede og i Skabene udstillede Exemplarers, og for de i Skuffer under Skabene opbevarede, præparerede Skinds Vedkommende. Katalogiseringen er for en stor Del udført af Cand. mag. Boas under mit Tilsyn og ved Hjælp af de allerede foreliggende Forarbejder.

Af de ordnede Grupper have Rovfuglene, af hvilke en mindre Del dog allerede var blevet gennemgaaet i 1879, vist sig i Museet at tælle 185 Arter i 521 Exmpl. De øvrige gennemarbejdede Afdelinger ere Strudsefuglene (Ordenen

Ratitæ), som i Samlingen tælle 7 Arter i 22 Exemplarer, og fremdeles følgende Familier af Ordenen Volucres: 1) den store Kolibrifamilie, Longilingues, med 123 Arter repræsenterede i 568 Expl., 2) Tukanfamilien, Ramphastinæ, 27 Arter, 63 Expl., 3) Galbulinæ, 12 Arter med 35 Expl., 4) Bucconinæ, 16 Arter, 51 Expl., 5) Musophaginæ, 7 Arter, 22 Expl., 6) Coliinæ, 4 Arter, 22 Expl., og endelig 7) Trogoninæ, 21 Arter, 75 Expl. I alt er der i Aarets Løb undersøgt, bestemt, etiketteret og katalogiseret 334 Fuglearter, repræsenterede i 1,191 Expl., og den derved nu tilendebragte Gjennemarbejdelse af hele Museets Fuglesamling viser, at den i det hele (o: baade i udstoppede, i Skabe udstillede Exemplarer og i præparerede, i Skuffer under Skabene opbevarede Skind) tæller omtrent 3,380 Arter og 14,600 Expl., deri dog medregnet den danske Fuglesamling, som indeholder omtrent 310 Arter i 2,800 Expl. Anslaaer man det hele Tal af de bekjendte Fuglearter at være henved 9,000, tor Museet ikke antages at besidde meget mere end en Tredjedel af dem (o: $\frac{3}{10}$), og dette tør næppe i og for sig kaldes en tilstrækkelig Repræsentation af Fugleklassen; men den kan vel ikke kaldes for ubetydelig i Forhold til den sammenligningsvis ringe aarlige Indtægt, der er tillagt den første og den palæontologiske Afdeling, og denne Afdelings store Omfang og Betydning.

Ved Siden af dette Arbejde er der i de forskellige under Afdelingen henhørende Samlinger præpareret og opstillet følgende dels i Aarets Løb tilkomne eller anskaffede, dels af de magasinerede Forraad udtagne Gjenstande:

1. Den almindelige Pattedyrsamling. 3 udstoppede og 12 i Spiritus opstillede Pattedyr, henhørende til i alt 9 Arter, hvoriblandt særlig skulle fremhæves den store Kudu-Antilope, *Strepsiceros excelsior*, og den sjældne og mærkelige Bæltedyrform, *Chlamydophorus truncatus*; fremdeles 6 større Skeletter af 6 forskellige Arter, hvoriblandt Skelettet af en ny Delfinart, *Clymene petersii*; endelig 12 Kranier af 11 forskellige Arter, i alt 30 Stykker eller Præparater.

2. Den almindelige Fuglesamling. 8 udstoppede, til lige saa mange Arter henhørende Fugle og 6 Skeletter og Kranier af det samme Antal Arter; blandt disse fortjene Skeletterne af Lyrehalen, *Menura superba*, Uglepapegojen, *Stringops habroptilus*, og Talegallahønen, *Talegalla lathami*, særlig at fremhæves, da de alle tre afhjælpe tidligere meget følelige Savn. Endelig er der opstillet et temmelig sjældent Æg, nemlig af Ny-Britaniens Kasuar, *Casuarus benettii*; i alt 15 Stykker.

3. Den almindelige Krybdyr- og Padde-Samling. 60 i Spiritus opstillede Expl. af 38 forskellige Arter Krybdyr, hvoriblandt som særlig interessante kunne fremhæves den meget mærkværdige, i 1877 opdagede Boaform, *Erebophis asper*, fra Ny-Guinea, en Art af de hidtil i Samlingen saa svagt repræsenterede Uropeltider, *Rhinophis blythii*, den eneste hidtil bekjendte nordamerikanske Amphisbæna-Form, *Lepidosternum floridanum*, og fem forskellige nordamerikanske Phrynomar-ter. Fremdeles 67 i Spiritus opstillede, til 25 forskellige Arter hørende Padder; endelig 4 Skeletter, et af en Slange og 3 af Padder; i alt altsaa 131 Stykker.

4. De særlige dansk-favnistiske Samlinger. 4 i Spiritus opstillede Flaggermus og 1 Spidsmus, samt en udstoppet Sælhund, i alt 6 Pattedyr henhørende til lige saa mange Arter. 26 udstoppede, til 24 forskellige Arter henhørende Fugle, hvoriblandt særlig bør fremhæves en *Larus leucopterus*, ♀ jun. fra Hjør-

ring-Eggen, det første Exemplar her fra Landet, som Afdelingen er kommet i Besiddelse af, og to Traner, *Grus cinerea*, ♀ jun., begge skudte uden for Træktiden i den forløbne Sommer i Nord-Sjælland; desuden ere 5 forskellige Fugle føjede til den af præparerede Skind bestaaende Del af den danske Fuglesamling. 5 i Spiritus opstillede Krybdyr (deriblandt en Varietet af Snogen fra Jylland) og 14 ligeledes i Spiritus opstillede Padder, tilsammen 7 Arter; endelig 9 forskellige Krybdyr- og Padder-Skeletter af 8 forskellige Arter. I det hele ere altsaa disse Samlinger forøgede med 63 Stykker.

5. Den palæontologiske Afdeling. Alle Levningerne af de uddøde brasilianske Heste ere blevne kritisk gennemgaaede og en Del hidtil ikke i Samlinger indordnede Knogler af forskellige uddøde Former, især af Tapir, Lama og Kæmpe-dovendyr, blevne indlagte mellem de øvrige Levninger af disse Dyr. At der desuden i alle de oven for anførte Samlinger ere blevne foretagne saadanne Berigtigelser og Ændringer i de ældre Bestemmelser, som Videnskabens Fremskridt have krævet, og som jeg er blevet gjort opmærksom paa, er det maaske næppe nødvendigt særlig at gjøre opmærksom paa.

Tilvæxt. I den neden staaende Oversigt ere kun enkelte mindre betydelige Forøgelser forbigaaede.

I. Ved Indsamling, der højest har medført Godtgjørelse af Samlerens egne derved foranledigede Udgifter, eller ved ren Gave. 1. Fra Dr. V. Lausen i Buenos Aires et Kranie uden Underkjæve af et *Scelidotherium* fra Platastaternes pleistocene Jordlag, temmelig fuldstændigt, men stærkt sprækket og revnet, imidlertid alligevel af megen Interesse. 2. Fra Etatsraad Riise 40 Stykker i Spiritus opbevarede Flaggermus fra vore vestindiske Øer. 3. Fra Lektor Dr. Krabbe en nylig død *Cervus virginianus*, ♂ og et Bæltedyr, *Euphractus villosus*, ♀, begge anvendelige til Skeletter. 4. Fra den zoologiske Haves Bestyrelse gennem Ritmester Fencker en i Haven død Panther, *Felis variegata*, ♀. 5. Fra Cand. mag. Boas 20 St. Flaggermus i Spiritus fra Heidelbergs Omegn, og 26 Gipsafstøbninger af Knogler af det uddøde *Halitherium*. 6. Fra Cand. mag. Traustedt et næsten fuldbaaret Foster af *Holichoerus grypus*, Graasælen, frisk i Kjødet. 7. Fra Apotheker Staal i Valencia i Sydamerika et lille Rovdyr, *Galictis vittata*, og en Flaggermus *Dysopes* sp., begge i Spiritus. 8. Fra Skibsfører Hartmann to Exemplarer af et lille Egern fra Anjer paa Java, i Spiritus. 9. Fra Skibsfører Corneliusen tre St. Flaggermus i Spiritus fra Tegal paa Java.

b. Fugle. 1. Fra Hr. A. de Roepstorff, Assist. Superintendent paa den engelske Koloni paa Andamanøerne 32 til 22 Arter henhørende Skind fra disse Øer. 2. Fra Skibsfører Hartmann 10 Skind af 7 forskellige Fuglearter fra Stillehavet og det indo-malayiske Hav. 3. Fra Konsul C. Broberg et smukt Skind af den pragtfulde *Pharomacrus paradisiacus* fra Centralamerika. 4. Fra forskellige Givere (Kjøbm. O. Lund, Hr. Claussen, Cand. pharm. Faber, Forst-assistent Ulrich, Stud. mag. Mørtensen, Lærer Wulff og Afdelingens Bestyrer) 21 frisk skudte danske Fugle, som alle ere komne til Anvendelse i den danske Samling. 5. Fra den zoologiske Haves Bestyrelse ved Ritmester Fencker 7 til forskellig Tid i Haven døde Fugle.

c. Krybdyr og Padder. 1. Fra Smithsonian Institution en for Museet meget værdifuld Samling af 142 nordamerikanske Krybdyr og Padder i Spiritus. 2. Fra Frøken Sørensen 16 ægyptiske Krybdyr i Spiritus og en ved Ankomsten

levende *Proteus anguinus*. 3. Fra Skibsfører Hartmann 11 Krybdyr i Spiritus, fra Marshalløerne og Carolinerne. 4. Fra Skibsfører Thomsen 12 Krybdyr i Spiritus, fra Java. 5. Fra Skibsfører Corneliussen 14 Krybdyr og Padder, i Spiritus, fra Tegal. 6. Fra Hr. Taton 25 franske Krybdyr og Padder i Spiritus. 7. Fra Apotheker E. Staal i Valencia 14 Krybdyr og Padder i Spiritus fra Venezuela. 8. Fra Cand. mag. Collin 26 sydevropæiske Krybdyr og Padder i Spiritus. 9. Fra Cand. mag. Boas 62 Krybdyr og Padder i Spiritus, hvoriblandt smukke og rigelige Udviklingsrækker af et Par Halepadder, alle fra Omegnen af Heidelberg. 10. Fra Etatsraad Riise 8 vestindiske Krybdyr i Spiritus.

II. Ved Kjøb eller Bytning. a. Pattedyr og Fugle 1. *Chlamyphorus truncatus*, i Spiritus, kjøbt. 2. *Stringops habroptilus*, Skelet, kjøbt. 3. *Apteryx owenii*, Skelet, kjøbt. 4. *Menura superba*. Fire ganske vist kostbare, men derhos for Studiet meget væsentlige, længe haardt savnede Stykker. 5—8. Fire fortrinlig udstoppede danske og grønlandske Fugle, nemlig *Lanius excubitor*, var. *Fulix nigra*, *Charadrius virginicus* og *Pagophila eburnea*, købte. 9—14. Sex ostindiske Fugleskind, alle Repræsentanter, som hidtil savnedes, *Peruthius rufiventris*, ♂, *Garrulax leucolophus*, ♂, *Cutia nipalensis*, ♂, *Trochalopteron squamatum* og *Nyctiornis Athertonii* ♀, alle købte. b. Krybdyr og Padder. 15—16. To Saurier, *Chamæsaura anguinea* og *Gerrhosaurus flavigularis*, tilbyttede. 17—29. Tretten Krybdyr- og Paddeskæletter, for største Delen danske Arter.

Eftersyn og Konservasjon. Det sædvanlige Eftersyn har været foretaget; paa Grund af tilfældige tilstødende Omstændigheder har det forrige Aar krævet endnu mere af Bestyrerens og Konservatorens Tid, end det ellers har været og burde være Tilfældet, men har i øvrigt ikke givet Anledning til anden Bemærkning end den, at det stedse viser sig klarere, at i Museer og større Samlinger, i hvilke et jævnligt Eftersyn af samtlige Gjenstande selvfølgelig er umuligt, kunne kun med Gift præparerede Skind holdes fri for Insektangreb, naar de i øvrigt skulle være tilgængelige.

Afdelingen har været endnu stærkere end nogen Sinde før benyttet af de forskjelligste Slags studerende uden for den Tid, i hvilken den staar aaben for Publikum. Der har været uddelt i alt 157 Adgangskort (54 til Studd. mag., medicinske og andre Studenter, 6 til Lærere og Lærerinder, som have medbragt Elever og benyttet Afdelingens Samlinger til disses Undervisning, 4 til Malere, 5 til Skolelærere, 88 til Seminarie- og Højskoleelever), 82 Adgangskort ere uddelte i det første, 75 i det sidste Halvaar. Ældre studerende have paa Anmodning faaet de Gjenstande, som de ønskede at undersøge, udtagne af Skabene. Denne særdeles store Benyttelse af Afdelingen kan naturligvis ikke være andet end glædelig og tilfredsstillende; men det er indlysende, at den stiller temmelig store Krav, først og fremmest til Konservatorens, men ogsaa til Bestyrerens Tid.

Anden Afdeling.

(Etatsraad Steenstrup).

Fiskesamlingen. Ordningsarbejderne ere blevne fremmede ved Bearbejdelsen af Familierne Gadoidei (Torsk) og Trachypterini (Baandfisk, Vaagmær). Den optagne Fortegnelse viser følgende Data:

	Slægter.	Arter (Individer).	Arter (og Indiv.) i det tidl. kgl. naturh. Museum.	Arter (og Indiv.) fra Univ. zool. Mus.	Arter (og Indiv.) fra Univ. fysiol. Mus.	Arter (og Indiv.) fra Galathea-saml.	Exemplarer					Skeletter og Kranier m. v.
							opstillede i Cylinderglass.	i Supplem- glas.	i Korglas.	udstoppede.	fossile.	
doidei	10	35 (308)	23 (133)	31 (156)	11 (14)	3 (5)	107	93	86	"	"	22
achypterini ..	2	3 (14)	2 (5)	3 (7)	2 (2)	"	10	2	"	"	"	2

Hr. Adjunkt Wich har foreløbig gennemgaaet og katalogiseret Museets Materiale til Flodlæbefiskenes (Chromidernes) Familie. De udstoppede eller paa anden Maade i tør Tilstand præparerede Fiske ere blevne forøgede med et af Kaptejn Vandel skjænket Exemplar af den store nordiske Højfisk, Havkalen (*Somniosus microcephalus*) samt af en vestindisk Djævlørøkke (*Ceratoptera vampirus*), i sin Tid skjænket af Hr. Etatsraad Riise. Desuden er udstoppet en lille Haj (*Carcharias gangeticus*) og en saakaldet Havmus (*Chimæra monstrosa*). Enkelte Skeletter og udstoppede Stykker af de gennemgaaede Familier ere blevne eftersete, restavrerede og opstillede paa ny.

Af Forøgelser har Fiskesamlingen i Aaret 1880 modtaget følgende fra udenlandske Instituter: 1) Fra »Smithsonian Institution« i Washington, som Forsættelse af en tidligere Sending (jfr. Beretningen for 1877) 77 Arter af nordamerikanske Fiske, især Havfiske fra de forenede Staters Østkyst, til Dels fra Kalifornien eller Ferskvandsfiske fra det indre (enkelte sjældnere Dybhavsarter desværre i en saa maadelig Tilstand, at de næppe kunne være til synderlig Nytte). 2) Fra »Museo Civico di Genova« ved Bytning: 20 Arter af Middelhavsfiske, (deriblandt ikke mindre end 7 af Blennius-Slægten) samt Yngel af 3 middelhavske Fiskearter. 3) Fra Museet i Palermo (Prof. Doderlein) ved Bytning; 5 udstoppede, sjældnere Middelhavsfiske og 9 smukt præparerede Skeletter af Middelhavsfiske (enkelte Stykker have lidt noget ved, at Samlingen var udstillet paa Fiskeri-Udstillingen i Berlin). Med Sendingen fulgte, fra Prof. Giglioli, Kjæverne af en Haj (*Odontaspis ferox*) og Halen af en Pigrøkke (*Trygon thalassia*). 4) Fra det zoologiske Museum i Wien (K. k. Hof Naturalien-Kabinet) som Gave 9 sjældne Fiskearter fra Sydamerika, Kalifornien, Japan og Nilen. 5) Kjøbt af »Museum Godeffroy« i Hamburg: 11 Arter især af pelagiske Former til Komplettering af Museets Suiter. 6) Fra Universitets Museet i Christiania: 1 (noget beskadiget) Vaagmærunge fra Middelhavet (saakaldet *Trachypterus Spinalæ*).

Større Indsamlinger i fremmede Lande og Have skyldes: 1) Hr. Apotheker Einar Staal i Valencia: 17 Arter af Fiske fra Rio de Valencia, Apure og andre Floder i Carraccas. 2) Frøken Ida Sørensen: 34 Arter af Fiske fra Nilen, det røde Hav og Venedig. 3) Kapt. Norman af Flaaden: 7 Arter af Fiske fra Atlanterhavet eller Madeira. 4) Kapt. Hartmann: ca. 30 Arter af Fiske, dels fra Atlanterhavet og det indiske Hav, dels fra Carolinerne og Marshalløerne i det stille Hav. 5) Kapt. Thomsen (»Rota«): ca. 25 Arter af østindiske Fiske. 6) Styrmand Corneliussen (»Tordenskjold«): 13 Arter af østindiske Fiske, en Flyvefisk og nogle (ufuldstændige) Fiskeskeletter.

Mindre Bidrag — de fleste af overvejende eller udelukkende favnistisk Art — skyldes: Apotheker Hansen (Øfjord) (1 Vaagmær), isl. Kjøbmand Steincke,

Sysselmand Müller (Thorshavn) (bl. a. 2 Vaagmære), Kolonibestyrer Boye (bl. a. et desværre beskadiget Exemplar af *Ceratias Hollbølli*), Assistent Ryberg, Læge Mønster, Assistent Steenstrup, Byfoged Frich (Skagen) (*Argentina silus*, *Gadus luscus*, *Callionymus lyra*), Lærer Wulff i Hjørring (*Scopelus Müllerii*), Cand. mag. Sørensen og Collin, Adjunkt Juel, Konservator Conradsen, Stud. mag. Winge, Kapt. Vandel, Lieutenanterne Klixbüll og Garde, Kjøbmand Lund (Kallundborg), Fabrikant Drewsen og Fisker P. Willumsen (Snekkersten).

Der er fra Museet afgivet enkelte Stykker til Museet i Genua (i Bytte) og til Kand. W. Sørensen (til anatomiske Undersøgelser). Direkter Steindachner (Wien) har haft nogle sydamerikanske Pansermaller til Undersøgelse, Professor Léon Vaillant i Paris Museets Exemplarer af den grønlandske *Stomias ferox*. Cand mag. Hansen har benyttet den danske Fiskesamling til Udarbejdelse af Tegningerne til et Billedværk over Danmarks Fiske, og Kand Sørensen har stadig haft Arbejdslokale paa Museet til ichthyotomiske Studier.

De Forøgelser, som Museets Ormesamling har modtaget, ere ikke betydelige og indskrænke sig i Hovedsagen til 17 Arter af nordamerikanske Annelider sendte af »Smithsonian Institution«, 5 Arter af grønlandske Distomer, skjænkede af Kand. Levinsen, og nogle, især pelagiske, danske og nordiske Ormeformer, der skyldes flere af de i den foregaaende Del af denne Beretning allerede nævnte Samlere. Derimod er der sket et betydeligt Fremskridt i Ordningen af denne Afdeling, idet Kand. Levinsen har tilendebragt Revisionen af de nordiske Annelider (*Annulata chætopoda*, *oligochæta*, *gephyrea* og *Hirudinacea*). Efter at Doubletterne ere blevne udsondrede for at kunne tjene til Bytning med andre Samlinger, er der dannet to Hovedsuits af Exemplarer i Rørglas:

fra danske Lokalteter 154 Arter i 557 Glas,
fra andre nordiske — (Island, Grønland, Færøerne, Norge o. s. v. 146 — i 465 —

For at flere Exemplarer af almindeligere og notable Arter altid kunne være disponible, er der desuden indrettet en Supplementsamling af 58 nordiske Arter, i 73 Magasinglas, og endelig er der opstillet til Beskuelse, foreløbig, 100 Arter af nordiske Annelider i 130 Cylinderglas. Den affattede Fortegnelse over den samlede dansk-nordiske Ormesamling omfatter 224 Arter.

Af videnskabelige Arbejder, som ere knyttede til eller støttede paa den Afdeling af Museet, hvorom her afgives Beretning, have følgende set Lyset:

Dr. Lütken's »*Spolia Atlantica*«, Bidrag til Kundskab om Formforandringer hos Fiske under deres Væxt og Udvikling, særlig hos nogle af Atlanterhavets Højsofiske med 5 Tavler (Videnskab. Selsk. Skr. 5 R. XII. 6). Dette Arbejde gjør Rede for det Udbytte, som Museets, navnlig det tidligere Universitetsmuseums, gennem en Række af Aar planmæssig forfulgte Indsamlinger af oceaniske Dyr have givet for Erkjendelsen af Havets, særlig Atlanterhavets, pelagiske Fiskefavna og af de Omdannelser (»Hemimetamorfoser«), som mange, især pelagiske Fiske, gennemgaa, og over hvilke hine Indsamlinger og Forfatterens derpaa baserede Studier have kastet nyt Lys. End videre: sammes »Fortsatte Bidrag til Nordisk Ichthyografi« (Grønlands og Islands Lycoder med Bemærkninger om andre nordiske Arter) (Vidensk. Meddelelser fra den naturh. Foren. 1879—80) og sammes: »Smaa Bidrag til Selachiernes Naturhistorie« (om monstrøse Rokker, Havkalens Forplantning, Brugdens Udbredning, o. s. v.) (smstds.).

Cand. mag. Boas's Afhandling »om *Conus arteriosus* hos Butirius og andre

Teleostier« (smstds.) er i det væsentlige baseret paa Materiale fra Museets Fiske-samling, om hvis Benyttelse det nylig udgivne store Arbejde af Kand. Collett: »Den norske Nordhavsexpedition 1876—78. Zoologi. Fiske (1880)« ligeledes bærer Vidnesbyrd paa flere Steder.

Kand. Levinsens Afhandling »Om to ny Slægter af arktiske chætopode Anne-lider« (Vid. Meddel. 1879—80) bør ligeledes nævnes i denne Sammenhæng.

Af fremmede Videnskabsmænd, som have besøgt Museet og navnlig med Interesse beset Fiskesamlingen, skulle nævnes: Prof. H. Giglioli fra Firenze og Dr. Vinciguera fra Musea Civico i Genova samt Prof. R. Richiardi fra Pisa.

Efter de stedfundne Optællinger har Museet i sin Helhed i Aarets Løb paa de offentlige Dage været besøgt af 46,945 Personer.

Tredje Afdeling.

(Professor Schiødte).

I. Samlingerne af tørrede Insekter.

A. Generalsamlingen. 1) Fortsat Ompræparering og Opstilling af Hvepsernes Orden ved Sammen dragging af den Drewsenske Samling og Museets. Det i Aar færdig opstillede omfatter samtlige Arter af Hovedslægten *Scolia* og fylder 5 store Skuffer. 2) Paabegyndt Opblødning og Præparering af det af Cand. mag. Sørensen i Marokko, paa Madeira og især i Platastaterne samlede Materiale af forskellige Insektordener. 3) En særlig holdt lille Samling af færøiske Insekter af alle Ordener, som i sin Tid efterhaanden er tilvejebragt ved Indsamlinger af Distriktslæge A. Bergh og Cand. med. Fejlberg, har været overladt til Revision og kritisk Bestemmelse af Cand. mag. H. J. Hansen, i den Hensigt at tilvejebringe en Fortegnelse over Færøernes Insektfauna. Dette Arbejde nærmer sig stærkt sin Fuldendelse og vil udkomme i »Naturh. Tidssk.« 3 R. 13 B. 4) Dr. Reuter fra Helsingfors har i længere Tid arbejdet i Afdelingens Samlinger af Rhynchoternes Orden, bestemt en Del endnu ubestemte Arter og beskrevet samt tegnet en Del for Videnskaben nyt, til Brug for det store Arbejde over den gamle Verdens Rhynchota, med Benyttelse af de fleste store europæiske Museer, han for Tiden har under Hænder og hvortil han nyder Understøttelse af sin Regeering.

B. Den danske Samling. 1) Fortsat Opstillingen af Dytisci. Det nu færdige fylder 7 Skuffer. 2) Opstillet Cleriderne (2 Skuffer), 10 Arter i 385 Explr. 3) Ved Hr. Andr. Lang Haas's Bosættelse i Aar i Tyskland erhvervedes hele hans Samling af danske Microlepidoptera, de Arter af hans Samling af danske Macrolepidoptera, som Museet enten endnu ikke besad eller kun havde svagere repræsenterede, samt en lille Samling af Larver, l'upper og Pappeskind af danske Arter af denne Insektorden. De saaledes tilkomne Macrolepidoptera kunde uden Opbrydning indordnes i vor Samling. Derimod har Museets Samling af Microlepidoptera, som fyldte 35 Skuffer, helt maattet brydes op for at kunne forenes med det nyt tilkomne rige Materiale, hvilket betydelige Arbejde nu er udført. De danske Smaasommerfugle omfatte nu c. 700 Arter og fyldte 51 Skuffer. Fremdeles har Hr. Haas afleveret i Manuskript et Supplement til sin tidligere i

»Naturh. Tidsskr.« bekendtgjorte Fortegnelse over vore Lepidoptera. Supplementet, som vil udkomme i Tidsskriftets 13de Bind, meddeler talrige Tilføjelser og nogle Rettelser, samt Fortegnelse over de Grupper af de allermindste Tineider, som i den ældre Fortegnelse bleve forbigaaede paa Grund af mangelfuldt Materiale. 4) Fortsat og i den for Tiden tilstræbte Udstrækning fuldendt den nye Bestemmelse og midlertidige Sammenstilling af Hvepsernes Orden. (Sammendragning af de store, af Bestyreren og Hr. Chr. Drewsen skjænkede Samlinger, forøgede ved den ligeledes ved Gave tilkomne Samling fra Hr. Otto G. Jensen, og de mindre af Dhrr. Bergsøe og Gosch med flere skjænkede Samlinger). Det i Aar udførte Arbejde omfatter Biernes Familie, 184 Arter. 5) Fortsat Ompræparation og endelig Opstilling af Hvepsesamlingen. Ichneumonenes, Cryptidæ og Ophionidæ ere fuldendte, Tryphonidæ paabegyndte. Der er saaledes i dette Aar opstillet 948 Arter, som ved deres oftest meget store Suitter af Exemplarer optage 85 Skuffer.

II. Samlingerne til Oplysning af Insekternes Udviklingshistorie.

1) En mindre Række af ny tilkomne Ved- og Barkstykker med Larvegange o. s. v. af forskellige Biller ere monterede og opstillede. 2) Samlingerne i Spiritus ere blevne forøgede ved nogle danske Indsamlinger og Gaver fra overseiske Lande. Bearbejdelsen af disse Samlinger er som sædvanlig blevet fortsat af Bestyreren. 12te Binds 3dje Hæfte af »Naturh. Tidsskr.« bringer det herhen hørende 10de Bidrag, halvsjette Ark Text med 5 Tavler (dette Arbejdes 81de til 85de Tavle).

III. Samlingerne af Arachnider i Spiritus.

A. Generalsamlingen. Opstillet en lille Række nye Arter, hvoriblandt fremhæves nogle Solpugæ, skjænkede af Missionær Løvendal i Vellore (ved Madras).

B. Den danske Samling. Den i forrige Aar, med særligt Hensyn til Afbildningsværket »Zoologia danica«, paabegyndte Bestemmelse af Magazinerne af Ordenen Araneæ er fuldendt i det tilsigtede Omfang, idet samtlige Slægter ere gennemarbejdede, med Undtagelse af de meget smaa Arter af Slægterne Theridium og Erigone, hvis Behandling er opsat, indtil et endnu fyldigere Materiale er indsamlet. Samlingen er derved steget fra knap 150 til 196 Arter. Fremdeles er der i Sommerens Løb foranstaltet ret betydelige Indsamlinger ved Dhrr. Candd. magg. Hansen og Sørensen og Konservator Løvendal.

IV. Samlingerne af Krebsdyr i Spiritus.

A. Generalsamlingen. 1) Den i forrige Beretning omhandlede monografiske Bearbejdelse af Fiskebjørnene (Cymothoæ) ved Bestyreren og Dr. Meinert i Forening er fremmet betydelig. Til Familiens anden Hovedgruppe, Anilocridæ, ligger Texten — 10 Ark — rentrykt, og de 10 dertil hørende Tavler, hvortil Tegningerne længe have været færdige, ere nu i Kobberstikkerens Hænder. Dette Afsnit vil udkomme i »Naturh. Tidsskr.« 13de Bind. Der er fremdeles arbejdet betydelig med de følgende Afsnit, af hvilke det, som omfatter Hovedslægten Ceratothoa, er afsluttet i Tegning og paa det nærmeste færdigt i Haandskrift. 2) Bestemt, opstillet og indordnet en lille Række Dekapoda fra Middelhavet, samlede og skjænkede af Frøken Ida Sørensen.

B. Den danske Samling. Det samtlige i senere Aar ved Skrabninger i vore Farvande, udførte af afdøde Georg Winther, Cand. mag. Collin og Bestyreren, ligesom ved mindre Bidrag fra Dhrr. Dr. Meinert, Skolelærer V. Schmidt, Pastor Feilberg, Apotheker Theilmann-Friis og Budde-Lund tilvejebragte nye Materiale af Isopoder, Amphipoder og Dekapoder er ved Dr. Meinerts fortsatte Bearbejdelse blevet kritisk sigtet. Det hele er nu fuldstændig opstillet og lagt til Grund for et Tillæg ved Dr. Meinert til sammes tidligere Fortegnelse. Tillægget, 3 Ark Text, er trykt i »Naturh. Tidsskr. 12te Bind 3dje Hæfte.

Af Gaver fremhæves: 1) Hr. Otto G. Jensen i Horsens har skjænket sin betydelige og udmærket præparerede Samling af danske Bier, Blad- og Træhvepser (6 store og 3 mindre tætpakkede Skuffer). Desuden har han i Sommerens Løb indsamlet, præpareret og skjænket et Supplement af Apiariæ, Chrysides og Vespariæ (5 tætpakkede Skuffer). Hvert enkelt Stykke i disse Samlinger, selv af de almindeligere Arter, har stor Værdi ved den mønsterværdige Præparation, hvori han er en anerkjendt Mester. 2) Hr. Konservator Løvendal har skjænket en Række af sjældne danske Biller. 3) Frøken Ida Sørensen har foruden de oven for omtalte Krebsdyr, blandt hvilke en prægtig Krabbe, *Maia verrucosa*, tillige skjænket en Del af hende i Syrien og Ægypten indsamlede andre Leddedyr, især Arachnider. 4) Hr. Missionær Løvendal i Ostindien (Vellore) har skjænket en Del Insekter af forskellige Ordener og de oven for omtalte Arachnider, blandt hvilke flere meget værdifulde. 5) Hr. de Roepstorff har gjort Museet 3 Sendinger af Biller og Billelarver fra Andamanøerne. 6) Hr. Adjunkt Feddersen har skjænket et Exemplar af en af vore smukkeste og sjældneste danske Edderkopper, *Eresus cinnabarinus*.

De Moltkeske Afdelinger.

(Etatsraad Steenstrup)

I.

Undervisnings- og Forelæsnings-Samlingen. De literære Hjælpe-midler, fornemmelig til Understøttelse af Undervisningen i Studiesalen og til Dels af Forelæsningerne i Auditoriet, forøgedes med: Brühls store anatomiske Atlas: »Zootomie aller Thierklassen«, 4to. 5 Hæfter (16de—20de) 1880, Dr. Lützens Skildringer af Dyrelivet i Fortid og Nutid med talrige Fig. Lev. 7—11 (Slutning). 1880. 8vo, Cassels: Natural History of Animals; Mammals, Birds, Reptiles, London. 1879—1880 (indbundne i 10 Afdelinger for samtidig at kunne benyttes til Studiet af forskellige Afsnit og af forskellige studerende). Af større Forelæsnings-tegninger er der kun udført enkelte, men flere have maattet efterhjælpes og istandsættes; to meget store, givne Bestyreren af Prof. Leuckart og Dr. Nitzche, over Koraldyr og Protozoa ere blevne satte paa Lærred.

Naar henses til, at Antallet af studerende og Afbenyttede i 1880 endog har overgaaet de næst tidligere Aar, og at det i disse saa jævnlig har været besværligt for Bestyreren med de Kræfter, han kunde raade over, at vedligeholde Undervisnings- og Selvstudieapparatet i en Tilstand og med et Omfang, som det

for de studerendes egen Skyld var ønskeligt, eller som man i alt Fald efter Omstændighederne kunde finde forsvarligt, saa vil man let forstaa, at det kan allerede kaldes ret godt, om Tilstanden ved Aarets Udgang, efter Afbenyttelse af mange tusinde Gjenstande og Præparater hver Uge og det deraf følgende Slid og Beskadigelse, i det hele kan siges ikke at være gaaet meget tilbage. Det er naturligvis Tilfældet, at enkelte Led af Samlingen, eller Partier af samme, ere blevne helt opslidte og ubrugbare, og følgelig uundgaaelig maa, saa snart det er gjørligt, erstattes af nye eller lignende Præparater, men saa ere igjen enkelte andre Undervisningsled blevne bedre og mere sammenhængende udstyrede; dog — en Ligevægt har det i Aarets Løb ikke været muligt at holde.

I Følge Listerne har Hovedforelæsningen: Overblikket over Dyrerigets Former og disses Bygning, herunder indbefattet saadanne speciellere Afsnit som Snytelivet og særlig Menneskets Snyltre, været besøgte af 60—80 studerende i sidste Halvaar, 30—40 i første; Øvelserne og Selvstudierne i Studiesalen af et tilsvarende Antal; Repetitorier og Kollokvier af 30 og 20 halvaarlig.

De Veje, ad hvilke Forøgelserne af Præparaterne eller Materialet til disse ere indkomne, ere de sædvanlige:

Indsamlingerne, udførte ved velvillig Forekommenhed af vore Søofficerer og ved Skibsførere af Handelsmarinen, have givet meget kjærkomne Bidrag, saaledes: fra det indiske Hav og Øerne i dette (ved Dhrr Skibsførere Corneliussen og Thomsen) forskellige Edderkopper og Krebsdyr, deriblandt 4 Limuli; nogle Padder og Krybdyr, deriblandt en mindre Havslange med Cirripeder; — fra det indiske stille Ocean et dermed beslægtet Udbytte (ved Skibsfører Hartmann, Skibet Therese); — og ligesaa fra Madeira og det varmere Atlanterhav ved Kaptejn Norman i Søetaten, — samt fra det nordlige Atlanterhav enkelte pelagiske og nordiske Krebsdyr ved Lieutenanterne Garde og Klixbüll, Handelsassistent Ryberg i Grønland, Assistent Steenstrup ved mineralogisk-geognostisk Museum m. v. og endelig ere fra det dybe Atlanterhav modtagne flere Repræsentanter for Dyrelivet der ved Hr. Kaptejn Vandel. Til disse større Forøgelser slutte sig enkelte Gaver fra yngre eller ældre studerende (Kand. W. Sørensen og Præp Hamburger m. fl.), fra Kommissionen for Grønlands Undersøgelse et Hvalroshoved, fra Proprietær Ramsalt til Albertsminde to smukke Skind af Vildduen fra Færøerne, ♂ og ♀, og en Silkedue; fra Arkitekt Toxværd, Ny Zealand, Fjerklædning af Apteryx.

Ved Kjøb erhvervede Samlingen sig: af Pattedyr Kraniet af en Tiger fra Indiens Fastland, en ung Sælhund fra Kattagattet; af Fugle en udstoppet og opstillet Tiurhane (*Tetrao urogallus* ♂), et raat Skelet af Bastarden, *Tetrao medius*, to Præparater af Halerne af *Tetrao urogallus* ♀ og *Tetrao tetrix* ♂; af Fiske et stort Kranium af en Torsk (*Gadus Morrhuæ*), nogle Horker (*Acerina*) i forskjellig Størrelse og en lille Makrel (*Scomber scombrus*); af Bløddyr enkelte Carinarier og Firolaer fra Troperne under 90°—92° v. L.

Under Samlingens Afbenyttelse af de studerende har Bestyreren i Aar, især paa Grund af disses Mængde, der daglig fordrede de studerende fordelte baade i Studiesal og Auditorium, været understøttet af Hr. Adjunkt Jungersen og tillige af Hr. Cand. mag. Traustedt for sidste Halvaar. Foruden til de af Bestyreren holdte Forelæsninger, Andøvelser og Kollokvier og til de egentlige naturhistoriske studerendes Selvstudier, have Samlingerne i sidste Halvaar været benyttede til Dr. Lützens Foredrag for Polyteknikerne.

Konservationen af Samlingerne er sket paa samme Vis som i forud gaaende Aar, væsentlig under Hr. Konservator Conradsens Tilsyn, og ved samme Medhjælper er ogsaa den daglige Reparation af, hvad der i Aarets Løb var blevet mere eller mindre ubrugbart, blevet udført; men det er en Selvfølge, at han under et saa stærkt Besøg af Afbenytttere ikke har kunnet naa saa vidt som ellers. En ikke ringe Del af Tilsynet, navnlig med de talrige Spirituosa i mindre Glas, har været udført af Hr. cand. mag. Traustedt, og han har ogsaa om-etiketteret næsten 100 af de større Gjenstande, udstoppede eller i Spiritus (deriblandt 47 Pattedyr, 20 Fugle, 5 Padder, 23 lavere Dyr).

Studiesamlingens Afdeling til særlig Oplysning af Fædrelandets tidligere eller forhistoriske Dyreliv har i Aarets Løb, foruden flere mindre Bidrag, indkomne fra forskellige Sider (Justitsraad Beck, Slagelse, Cand. pharm. Friis, Rudkjøbing, Højskoleforstander Baagøe, Testrup, Jylland, Amtmand Holtén paa Bornholm, o. a.) modtaget væsentlige Bidrag til Kundskaben om følgende Dyr:

1. Elsdyrret: Kraniet og en stor Mængde til samme Dyr hørende Knogler, der forhaabentlig næste Sommer ville kunne suppleres med endnu flere og danne et fuldstændigt Skelet — fra en Mose ved Faurbo i Sjælland, tilhørende Træskomand Niels Jacobsen, der med anerkjendelsesværdig Omhu havde optaget og behandlet Knoglerne. (I Godtgjørelse herfor betalt 50 Kr.). 2. Kjæmpeoxen (*Bos primigenius*): et Kranium uden Ansigtsgnuglerne, Gave af Proprietær N. Lund til Julianelyst pr. Horsens. 3. Ældre Tamoxe af den større *Bos frontosus*-Race: Kranium og flere Skeletdele, givne af Husmand Niels Jensen, Taastrup. 4. Vildsvinet: Ornekranie, en Gave af Kunstmaler Terkildsen, Kbhvn., fra en Mose ved Fuglekjær i Stenderup Sogn, 1 Mil S. f. Horsens og et stort, næsten aldeles fuldstændigt Kranium med tilhørende Underkjæve fra Hs. Exc. Grev Danne-skjold-Samsøe fra Mosen ved Christiansholm. 5. Pæveren: et særdeles smukt Kranium med tilhørende Underkjæve, Gave fra Gaardmand Hans Jacobsen i Ollerup, fundet i en Mose ved Byen. 6. Moseskilpadden (*Emys lutaria*): større eller mindre Partier af Ryg- og Bugskaller af tre forskellige Individuer fra en Mose ved Refsnæs, givne af Hr. Proprietær Lavætz til Refsnæsgaarden.

Ved Indordningen af det ny tilkomne til denne Afdeling samt til Ordningen og Konservationen af det Sammenligningsmateriale, der hører hertil, har ogsaa i dette Aars sidste Halvdel (nemlig efter aftjent Værnepligt) Hr. cand. mag. Traustedt været Bestyrerens Medhjælper.

Af Bestyreren er i Aaret offentliggjort nogle Oplysninger om de i forrige Aarsberetning omtalte Fund af Bjørnekranium og af en Vildorne med indvoxne Rester af Flintjagtrebskaber fra Stenalderen (K. D. Vid. Selsk. Overs. f. 1880) 17 Sider med en Kobbertavle.

II.

Bløddyr- og Straaldyrsamlingen har modtaget følgende Forøgelse: 1) Fra »Smithsonian Institution« i Washington den betydelige Gave af 107 Arter fra Ny Englands Kyster, udgjørende en Del af Doubletterne af de ved den nord-amerikanske Fiskeri-Kommission indsamlede lavere Havdyr: 17 Echinodermer, 2 Blæksprutter, 1 Brachinopod, 16 Sæpunge og Salper, 45 Snegle og Muslinger, 11 Bryozøer, 6 Havsvampe, 6 Hydroider, 3 Aktinier og andre bløde Koraldyr (foruden Fiske, Orme og Krebsdyr, som ikke falde ind under denne Beretning).

2) Fra det k. k. zoologiske Museum i Wien (Dr. v. Marenzeller) erhvervet ved Bytning 11 Arter af enlige Søpunge (*Ascidiae simplices*) fra Middelhavet. 3) Fra Hr. Overlæge, Dr. R. Bergh 3 Arter af Dorider: *Staurodoris Januarii* (Rio Janeiro), *Archidoris tuberculata* og *Peltodoris atromaculata* (Middelhavet) (til Dels exviscerede Exemplarer, der have tjent til anatomiske Undersøgelser, men her opbevarede som Original-exemplarer, i Lighed med de tidligere værdifulde Bidrag af denne Art fra Dr. R. Bergh og Prof., Dr. Semper. 4) Hr. Kapt. Vandel af Flaaden, som ved Marineministeriets Foranstaltning og ved Anbefaling fra den Bestyreren underlagte Museumsafdeling, havde Lejlighed til at deltage i de af Prof. Alex. Agassiz, Direktøren for det store naturhistoriske Museum i Cambridge, ledede Dybhavs-Undersøgelser og Skrabninger i Sommeren 1880, medbragte herfra, som en særdeles værdifuld Gave til Museet, 12 Arter af Echinodermer og Anthozoe (foruden nogle Fiske, Krebsdyr og Ormeformer, der ikke falde ind under denne Beretnings Omraade), opfiskede fra store Dybder i Atlanterhavets vestlige Del, samt et Par Glas med Prøver af de paa Havbunden ophobede Masser af Vingesnegle (Pteropod-) og Rhizopod-Skaller. 5) Hr. Kapt. Norman i Flaaden benyttede Lejligheden til paa Fregatten „Jylland's Togt til Madeira at indsamle pelagiske Bløddyr, Salper og Meduser samt ved Funchal forskellige mindre, en- og toskallede Bløddyr, nogle Echinodermer, Meduseformer, o. s. v. 6) Hr. Skibsfører Hartmann (Skibet: „Therese“, Rheder: Bramson i Kbhvn.) har fra sin Rejse til det indiske og stille Hav hjembragt et meget kjærkomment Parti af Mollusker, 1 Nautilskal fra Ny Britannien, 3 Sepioteuther fra Matufi, ca. 40 Arter af bi- og univalve Konkylier fra Hawaji- og Marshaløerne, 4 Arter af Koraller (*Halomitra pileus* og *Fungia confertifolia*) og saakaldte „Hydrocorallia“ (Skylaster og Distichopora) samt nogle Echinodermer fra først nævnte Sted og en Del pelagiske Bløddyr og Straaldyr (Pteropoder, Heteropoder, Pyrosomer, Salper, Meduseformer, o. s. v.) fra det indo-pacifiske Hav. 7) Af Hr. Skibsfører Thomsen og Styrmand Corneliussen — begge saa vel bekendte for deres tidligere, videnskabelig vigtige Bidrag til Museet — er der ligeledes indsamlet i de østindiske Farvande og hjembragt til Museet ca. 15 Arter af Cephalopoder (Blæksprutter), en- og toskallede Bløddyr og Echinodermer, hvoriblandt de i Spiritus opbevarede Mollusker navnlig kunne betragtes som kjærkomne Erhvervelser. 8) Hr. Lieutenanterne af Flaaden Klixbüll og Garde have ogsaa benyttet Lejligheden til at indsamle enkelte Gjenstande til Museet, under deres Tjeneste ombord i Flaadens Skibe og under disses Togter, og navnlig har først nævnte fra „Ingolf's Togt til Island hjembragt nogle Echinodermer, Lidyroider, Bryozoe og Søpunge, nogle smaa Bi- og Univalver, m. m.

Af Forøgelser særlig for de favnistiske Samlinger modtaget: 9) Fra Havnefoged Birch (Frederikshavn), Byfoged Frich (Skagen), Kand. Collin og Fisker Willumsen (Snekkersten) enkelte Exemplarer af danske Havdyr. 10) Fra Stud. med. G. Larsen en meget omfattende Samling af Skaller af *Helix nemoralis* fra Danmark fra forskellige Lokalteter og i forskellige Varieteter (ca. 400 Exemplarer). 11) Gjennem islandske Kjøbmænd forskellige værdifulde Dele af en ved Island opdrevet Kæmpeblæksprutte (*Architeuthus*), for hvilke Museet sendte Ejeren og Afsenderen i Godtgjørelse 50 Kr. 12) Af Docent Kornerup, Museumsassistent Steenstrup, Læge Mønster og Assistent Ryberg forskellige mindre Bidrag til Museets Materiale af grønlandske Bløddyr og Straaldyr.

Bestyreren har, efterhaanden som hans Studier af Blæksprutteklassen rykkede frem til Trykning, og efterhaanden som hans Tid og andre Studier tillod det, fremmet Bestemmelsen og Opstillingen af denne Klasse, og der er i Aarets Løb tiketteret eller ometiketteret omtrent 30 Glas. Iøvrigt har det været umuligt at foretage planmæssige Arbejder til Bløddyrklassernes Ordning og Opstilling, da denne store og kostbare Afdelings hele bevilgede Medhjælpssum i 1878 blev lagt over til den entomologiske Afdeling. Imidlertid har cand. mag. Traustedt dog foraaet i Forening med Undervisningssamlingens Salper at gennemgaa, bestemme og foreløbig katalogisere og etikettere ogsaa Museets Samling af Salper (alt 350 Glas); og af dette særdeles rige Materiale vil der derfor nu kunne blive opstillet baade for Undervisningen og for Museet lærerige, smukke Suer, som ville for de besøgende Videnskabsmænd danne et seværdigt Parti af vort Museums Repræsentation af pelagisk Dyreliv.

Den opstillede Koralsamling er blevet forøget med 30 anselige Stykker, som for største Delen alle have været i Museets Besiddelse i nogen Tid, men som det først nu har været overkommeligt at faa stillet paa Plads.

Af videnskabelige Arbejder, der støtte sig især paa Materialet i denne Museumsafdeling og Virksomheden i samme, skulle for 1880 her nævnes:

Bestyrerens 3 malakologiske Meddelelser over Sepiella, Gray (Naturhist. Foren. Vid. Meddel. for 1880, 10 Sider med 8 Træsnit), om Vivipariteten hos Sepia Studeriana (smstds, 5 Sider), om de ommatostrephagtige Blæksprutters Levebrydes Forhold (K. D. Vidensk. Selsk. Overs. for 1880, 40 Sider med Træsnit og 1 Kobbervæg),

Cand. mag. Traustedts Oversigt over de fra Danmark og dets nordlige Binde kjendte Ascidieæ simplices (Naturhist. Foren. vid. Meddel. f. 1880, 10 Sider), samt

Prof. E. Hæckels store, nu afsluttede Meduseværks 2den Afdeling (Acalepha raspeda), til hvilke den Moltkeske Afdeling af Museet, ligesom til den første (Beretningen for 1879) har ydet væsentlige og af Forfatteren i meget anerkjendende Udtryk paaskjønnede Bidrag.

Til Prof. Semper (i Würzburg) er udleveret til specielt videnskabeligt Brug præsentanter for alle Museets Onchidieformer, og til Bestyreren af Bergens Museum Dr. Danielsen og Hr. Friele i Bergen i lignende Ojemed udlaant eller lejet nogle enkelte nordiske Konkylie, Anthozoe og Echinodermer. Til Museet i Wien (Dr. v. Marenzeller) er borthyttet en Samling af nordiske Ascidieæ simplices.

Der har i Aarets Løb været udstedt Adgangskort til 89 studerende.

4. Det mineralogiske Museum 1880.

(Professor Johnstrup).

Da det var meget usandsynligt, at Museets Assistent, Docent Hoff, nogen Tid vilde kunne gjenoptage sine Funktioner ved Museet, indgav han i Februar 1880 en Ansøgning til Konsistorium om, at der maatte tildeles ham en Understøttelse, naar han ved Finansaarets Udlob saa sig nødsaget til at fratræde

Museumsvirksomheden. Da Hoff har været ansat ved Museet i 28 Aar og stedse udført sine Forretninger nidkjært og samvittighedsfuldt, blev han varmt anbefalet dertil af Konsistorium, og der tilstodes ham paa Finansloven en aarlig Undertøttelse (jfr. neden for).

Kand. Lorenzen, der fra 1ste April 1881 har fungeret som Assistent under Steenstrups Fraværelse, har saa godt som udelukkende været beskæftiget med Fortsættelsen af Ordningen og Katalogiseringen af den mineralogiske Hovedsamling. Han er i Aar blevet færdig med Mineralierne, der henhøre til Rækken af Elementerne, og af de sammensatte Forbindelser: Arsenik-, Selen-, Tellur- og Svovlforbindelserne, indtil Kobberkis inklusive. End videre har han optaget en Fortegnelse over Museets Samling af Kort og Instrumenter.

Assistent Faber, der ansattes som Assistent fra den 1ste April 1881, har ligesom i de foregaaende Aar besørget alt, hvad der vedrører Modtagelsen og Afsendelsen af Mineralier, og Bjærgarter og Forsteninger.

Paa en Rejse, som Bestyreren foretog i Sommeren 1880 for at gjøre sig bekendt med Indretningen af de nyere og større Museer, nemlig til Berlin, Leipzig, Dresden, Breslau, Wien, München og Zürich, knyttedes en Del nye Rytteforbindelser, hvoraf nogle alt i Aar ere blevne benyttede. End videre formaaede han paa denne Rejse Professor v. Koenen i Marburg (senere forflyttet til Göttingen), der specielt har beskæftiget sig med Tertiærforsteninger, til at underkaste den Samling tertiære Forsteninger, som han til forskellige Tider har samlet ved Kjøbenhavns Gasværk, den Revision, som blev afbrudt ved Dr. Mørchs Bortgang. Hele Samlingen blev sendt til v. Koenen i Slutningen af Aaret.

Forøgelsen af de enkelte Afdelinger i Museet har været følgende:

A. Mineralsamlingen. 1) Svenske Mineralier fra Omegnen af Örebro ved Lektor Fernqvist sammesteds. 2) Orthit og Gadolinit, indsamlede ved Ytterby og forærede til Museet af Assistenterne Faber og Lorenzen. 3) Store Krystaller af Gadolinit, Orthit, Euxenit samt flere norske Mineralier, kjøbt af Mineralhandler Gjethus i Snarum. 4) Nogle norske Mineralier, deriblandt Kjerulfin, forærede Museet af Cand. polyt. Jensen i Bergen. 5) To Samlinger sjældne Mineralier fra Brevigs Omegn, som krystalliseret Homilit, Thorit, og Orangit, samt Ægirin, Zirkon og Lepidolith, kjøbt af P. Andersen i Stoksund. 6) Krystalliseret Apophyllit og Natrolith fra samme Sted, kjøbt af N. Nielsen. 7) Wöhlerit og Esmarchit i store Krystaller fra samme Sted, forærede af Stud. polyt. Forchhammer. 8) En Samling, til Dels nye Mineralier fra Pyrenæerne, fra Prof. Des Cloizeaux i Paris, som Vederlag for den ham i Fjor tilstillede Samling af Epistilbit fra Island. 9) En større Chalcedon-Nyre, halvt fyldt med Vædske, fra Buenos-Ayres, foræret af Dr. med. Lassen. 10) En mindre Samling tyske Mineralier fra E. Vogel i Breslau. 11) En Samling sjældnere Mineralier fra Ural, Tyskland og Italien (Alexandrit, Walujewit, Marmatit, Nikkelglans o. fl. a.), kjøbt hos Mineralhandler Pech i Berlin. 12) En Samling Mineralier fra forskellige Lande til en Værdi af 576 Reichsmark fra Mineralhandler Schuchardt i Görlitz. Deriblandt findes mange, som Museet ikke tidligere var i Besiddelse af, men som det vilde blive for vidtøftigt her at anføre. I Vederlag derfor gaves den senere anførte Samling af vore grønlandske og islandske Doubletter. 13) Krystalliseret Pyrargyrit, Argentopyrit, Diskrasit og Harmotom fra Harzen, kjøbt hos H. Kemna i Göttingen. 14) Af de paa de grønlandske Expeditioner ved Assistent Steenstrup indsamlede

Mineralier fra Julianehaabs Distrikt er i Aar indlemmet i Hovedsamlingen: krystalliseret Arfvedsonit, Ægirin, Ænigmatit, Lithionglimmer og Steenstrupin, efter at de ere blevne analyserede af Assistent Lorenzen. 15—16) Museets Samling af gedigent Jærn fra Ovivak paa Disco er atter i Aar blevet betydelig forøget, dels ved en Gave fra Inspektør Krarup-Smith i Godhavn, der har tilstillet det flere Stykker, til en samlet Vægt af 38 Pd., dels ved en af Assistent Steenstrup paa Findestedet foretaget Indsamling af en Mængde baade større og mindre Stykker, der tilsammen vejede omtrent 13 Centner.

Mindre Gaver ere modtagne fra Kand. Capito, Partikulier Frykmann, Fabrik-ejer Hagemann, Maskinmester Major, Sysselmand Müller og Kand. Østrup.

B. Den almindelige geognostiske Samling. 1) Tilkjøbt fra Vetenskabs Akademiens palæontologiske Samling i Stockholm 50 Trilobiter og 35 Graptolither fra den cambriske og siluriske Formation i Sverig. 2) En Samling siluriske Forsteninger fra Gotland, forærede af Forpagter Hofman (Bang). 3) Granit fra Omegnen af Christianstad med paasiddende Forsteninger fra Kridtformationen, foræret af Dr. Moberg i Lund. 4) Svenske Bjærgarter fra Ytterby, Stockholm, Jönköping, Halleberg og Trollhättan, indsamlede og forærede Museet af Assistenterne Faber og Lorenzen. 5) Forskjellige Bjærgarter fra Syd-Grønland og en Jættegryde i Granit fra Tasermit, indsamlede paa den af Premierlieutenant Holm ledede Expedition til Julianehaab. De øvrige Bjærgarter og Mineralier, indsamlede af Kand. Petersen, ere ligesom i de foregaaende Aar foreløbig afgivne til den grønlandske Samling, der opbevares paa Christiansborg Slot, da der ikke haves Plads til den paa Universitetet. 6) En Samling Forsteninger fra Kapellbackerne ved Uddevalla. 7) Bjærgarter fra Harz, Sachsen (Gejer, Greifensten, Ehrenfriedersdorff) og Böhmen, samt 8) Kalkstensplader med Skurstriber og Gletschersten fra Grindelwald i Schweiz. Disse tre Suiten ere indsamlede paa Bestyrerens Rejser i Sommeren 1880.

Mindre Gaver ere modtagne fra Proprietær Conradsen, Hr. Jans i Smaaland, Kand. Jessen, Lieutn. Hammer, Overlærer Lorenzen, Maskinmester Major, Fabrikant Schmidt og Kand. Thorødsen.

C. Den danske geognostiske Samling. 1) Ligesom i de foregaaende Aar har Fabrikbestyrer Andersen paa Bornholm haft den Godhed at besørge indkjøb for Museet hos Arbejderne ved Cementmøllen de der forekommende Trilobiter i Andrarumskalken. 2) Paa lignende Maade har Adjunkt Schack-Steenberg i Ribe forsynet Museet med tvende Samlinger miocæne Forsteninger fra Spandet i Slesvig. 3) En Samling Faxe-Forsteninger, indsamlede af Museets Bestyrer i Faxe Kalkbakke. 4) En stor Flintkrans, opfisket i Havet uden for Møens Klint, kjøbt af H. F. Petersen. 5) En Samling Planteforsteninger fra Nugsuaks Halvøen, foræret af Hr. Inspektør Krarup-Smith i Godhavn.

Samlingen har modtaget mindre Gaver fra Hr. Cand. polyt. Ankjær, Lieutenant Bruun, Fabrikejer Hagemann, Proprietær Hasselris, Ingeniør Hummel, Arkitekt Kock, Hr. Krohn, Stud. Lund, Etatsraad Meldahl, Assistent S. Müller, Proprietær Riegels og Assistent Steenbuch, samt Boreprøver fra Ingeniørkorpset, Vandinspektør Poulsen og Museets Bestyrer.

Af Doubletsamlingen er afgivet: 1) Cyathidium holopus fra Faxe til Professor Lindström i Stockholm. 2) Krystalliseret Zirkon, Magnetjærnsten, Opal, m. m. til Kand. Jensen i Bergen (Ækvivalent for A. 4). 3—5) Mineralier fra

vore nordiske Bilande til F. Vogel i Breslau, C. Pech i Berlin og Th. Schuchardt i Gørlitz (Ækvalenter for største Delen af de under A. 10, 11 og 12 nævnte Samlinger). 6—7) Lignende Samlinger til Professor Geinitz i Dresden og til Bergverwalter Castelli i Gross-Priesen i Bøhmen, hvorfor der vil blive sendt Ækvalenter. 8) Moler og Cementsten fra Mors til Dr. Debes i Leipzig. 9) En Samling af alle Stenarterne i den danske Kridtformation til Dr. A. Jentzsch i Königsberg. 10) En meget fuldstændig Samling af Kryolithmineralier og de dem ledsagende Bjærgarter, foræret til Riksmuseet i Stockholm ved Naturforsker-mødet. 11) Mineralier til analytisk Brug i den polytekniske Lærestalts Laboratorium.

Bøger og Kort. Foruden Fortsættelserne af: Neues Jahrbuch für Mineralogie etc. (nu udgivet af Benecke, Klein og Rosenbusch), Zeitschrift für Kristallographie, Paléontologie Française og Zittels Handbuch der Paläontologie, er der i Aaret 1880 anskaffet: Steinmann Repertorium zum Neuen Jahrbuch für Mineralogie etc., Baur's Evropas Kort og Zittels Paläontologische Wandtafeln. Fra det kgl. danske Videnskabernes Selskab har Museet modtaget følgende Kort: 3 af Generalstaben udgivne Kortblade over Jylland, Tellef Dahl, Geologisk Kort over det nordlige Norge, Nr. 2 af Finlands geologiske Undersøgning med Text, 12 geologiske Kort over Belgien med Text, 3 geologiske Kort over Preussen, Delesse: Agronomisk Kort over Departementet Seine & Marne samt 5 Afhandlinger af Mémoires de l'Académie de St. Pétersbourg og 13 Afhandlinger af Nova acta der Leop. Carol. Academie. Fra Vetenskabs Akademien i Stockholm: Angelin, Palaeontologia Scandinavica og Fragmenta Silurica. Fra U. S. Geological Survey of the Territories: Lesquereux, Tertiary Flora og forskellige mindre Publikationer. Fra Kommissionen for Ledelsen af Undersøgelserne i Grønland: Meddelelser om Grønland, III. Hæfte.

Museet har været benyttet 8 Timer ugentlig i første Halvaar af 19, og i 2det Halvaar af 37 studerende. For Publikum har det været aabent 2 Timer ugentlig, og besøgt af 372 Personer.

Paa Naturforsker-mødet i Stockholm meddelte Bestyreren Resultaterne af sine Undersøgelser over Kryolithens Forekomst i Grønland og Cyprineleret i Danmark og Slesvig, som belystes med dertil forfattede Kort og Profiler. End videre har Assistent Lorenzen afsluttet sine kemiske-krystallografiske Undersøgelser over de under A. 14 nævnte grønlandske Mineralier, og offentliggjort Resultaterne i 2det Hæfte af »Meddelelser om Grønland«.

5. Det kemiske Laboratorium 1880—81.

(Professor Julius Thomsen).

Antallet af studerende har i Aaret 1880—81 været lige saa stærkt som i det foregaaende Aar, og det har derfor været nødvendigt at bibeholde den i Foraars Semestret 1880 foretagne Udvidelse af Arbejdstiden fra 12 til 16 ugentlige Timer.

Som Følge af det store Antal af studerende har Ministeriet paa Bestyrerens Forslag ved Skrivelse af 3. Novb. 1880 billiget, at der gives indtil 15 studerende fri Undervisning, saafremt Laboratoriet kan afse det derved foranledigede Tab i Indtægter, jfr. foran S. 1141—42.

Antallet af studerende.

	Medicinske studerende.	Farma- certiske studerende.	Polytekniske studerende.	Andre studerende.	I alt	
					studerende.	Antal af ugentlige Arbejdstimer.
Høstsemestret 1880	63	51	16	5	135	1446
Vaarsemestret 1881	66	41	8	8	123	1360

Praktisk Examen har været afholdt for følgende Antal studerende.

	Lægeviden- skabelig For- beredelsesExamen.	Farmacertisk Examen.	Polytekniisk Examen.	Antallet af praktiske Prøver.
Januar 1881.....	22	20	7	96
Juni 1881.....	25	22	"	91

Laboratoriets tidligere Betjent og Portner O. Hansen maatte paa Grund af Svagelighed søge sin Afsked og blev fra 1ste April 1881 erstattet af Niels Petersen.

Laboratoriets videnskabelige Virksomhed er i Aaret 1880—81 fortsat i samme Aand og Udstrækning, som i de foregaaende Aar.

6. Det astronomiske Observatorium 1880—81.

(Professor Thiele).

Observatoriet har i dette Aar faaet en Udvidelse med et lille Observationshus i Haven, bestemt til at modtage et Par ældre smaa Instrumenter i samlet Opstilling og derved at tjene til Øvelse for Begyndere og til overhovedet at drage Nytte af Observatoriets Forraad af mindre Instrumenter. Til stor Skade for de studerendes Undervisning savnes der nemlig i selve Observatoriet næsten fuldstændig Plads til hensigtsmæssig Anbringelse af saadanne Instrumenter, og til Friluftsiagttagelser egner vort Klima sig ikke.

Professor astronomiæ har fortsat Beregningen af Længdebestemmelsen ved Observatoriet i Lund. Nogle efterfølgende experimentelle Undersøgelser til denne Bestemmelse strække sig ind i dette Aar.

Observator, Professor Schjellerup, har begyndt en Række Iagttagelser med Meridianinstrumentet, med det Formaal at undersøge Egenbevægelsens Art og Forhold hos en Del Stjærner, hvis Egenbevægelse er særlig stor.

Kandidat Pechyle har jævnlig baade Aften og Morgen søgt efter Kometer, og har ved endog at benytte de mørke Timer under Maaneformørkelsen d. 16. Decbr. 1880 til denne Søgen haft den Tilfredsstillelse at opdage en ny Komet (V 1880). Med Observatoriets store Kikkert har han fortsat en tidligere paabe-

gyndt spektroskopisk Klassifikation af røde Stjerner og anstillet Observationer af 4 af de i dette Tidsrum synlige Kometer. Med Meridianinstrumentet har han foruden at iagttage den første store Komet 1881, bestemt Stederne for Sammenligningstjærnerne til Komet V 1880, og endelig har han overtaget og paabegyndt Baneberegningen for denne sin Komet.

Et Par yngre studerende have taget Del i Observatoriets Arbejder.

7. Den farmakologiske Samling 1880—81.

(Professor Warncke).

Samlingen, der er blevet forøget ved Gaver fra Apotheker Madsen og Assessor Piper, er ligesom de foregaaende Aar blevet benyttet af et stort Antal Studenter, saa vel medicinske som farmaceutiske.

8. Det pathologisk-anatomiske Museum 1880—81.

(Lektor Lange).

Som omtalt i forrige Aarsberetning var der paa Finanslovforslaget for 1881—82 i Anledning af et fra Museets Bestyrer udgaaet Andragende optaget Forslag om at forhøje det aarlige Tilskud til Museet til 1,000 Kr. og tilstaa det et Tilskud en Gang for alle af 1,000 Kr. til Afhjælpelse af de mest følelige Savn af Instrumenter, literære Hjælpemidler o. s. v. I Medfør heraf har Museet ogsaa opnaaet at faa sin regelmæssige aarlige Indtægt forøget til 1,000 Kr., hvorimod det ansøgte Tilskud en Gang for alle hidtil ikke er blevet bevilget, jfr. foran S. 1146. Der hersker derfor vedblivende stor Trang til forskellige Hjælpemidler saa vel ved Undervisningen, som ved videnskabelige Arbejder.

Af de i Finansaaret oppebaarne 1,000 Kr. er, som sædvanlig, 60 Kr. anvendt efter Bestemmelsen til Museets Offentligholdelse (ved Prosektor Dahl), medens der til den lavere Betjening, Budløn, Renholdelse af Museet er medgaaet 156 Kr. 98 Ø., til Instrumenters og Inventariums Vedligeholdelse 43 Kr. 5 Ø., til Kemikalia 86 Kr. 22 Ø., til et Skab til mikroskopiske Præparater 68 Kr., til Instrumenter (1 Mikroskopstativ med 3 Okularer og 1 Objektivsystem — homogen Immersion $\frac{1}{12}$ — samt 1 Mikrotom, alt fra Zeiss i Jena, et Fryseapparat til Mikrotomen fra C. Knudsen i Kjøbenhavn og 1 Revolverapparat fra Hartnack i Berlin) 585 Kr. 75 Ø. Uagtet det forhøjede Annuum har det kun været muligt at foretage den anførte højst paatrængende Anskaffelse paa Instrumentkontoen ved Besparelser paa andre Konti, der ere gaaede ud over Forøgelsen af Museets Præparatsamling, som kommer til at lide ved Mangelen paa Penge til Glas, Brændevin o. lign.

I Aarets Løb er Omkatalogiseringen af Museet og den dermed forbundne Revision og til Dels nye Etikettering af Præparaterne fortsat. Museets Forøgelse har af den omtalte Grund kun været ringe i Aar. En i de senere Aar grundlagt, hidtil ikke betydelig Samling af mikroskopiske Præparater til Brug ved Undervisningen har ved Prosektor Dahls ihærdige Arbejde faaet en ikke ringe Tilvæxt, og man er ved den oven berørte Anskaffelse af et dertil passende Skab blevet i Stand til at give denne vigtige Samling en hensigtsmæssig Ordning. Museets i de tidligere Beretninger omtalte omfangsrige og megen Tid krævende Virksomhed

som pathologisk-anatomisk Konsulent for Hospitaler og private Læger hele Landet over er fortsat paa sædvanlig Maade.

Paa given Anledning er der af Museets Bestyrer forfattet en udførlig Beretning om Museets Ordning og Indretning til Brug for belgiske Avtoriteter, jfr. foran S. 1127—28.

9. Den Arnæmagnæanske Stiftelse 1879 og 1880.

(Eforus: Professor Ussing).

I de nærmest foregaaende Aar har Stiftelsen udfoldet en i Forhold til sine temmelig ringe Pengemidler ikke ubetydelig literær Virksomhed. I 1877 udgav Kommissionen Codex Runicus i fotolithografisk Aftryk tillige med et dertil knyttet Skrift af Prof. Thorsen om Runernes Brug uden for det monumentale. Samme Aar udgaves 1ste Bind af Dr. phil. Kr. Kålunds Bidrag til en historisk topografisk Beskrivelse af Island. I 1879 udkom 2det Binds 1ste Hæfte af sidst nævnte Værk, og i samme Aar udgaves Grágás efter Staðarhólsbók. Til dette Skrift er det Hensigten at føje en Udgave af de Stykker af Grágás, som findes i andre Haandskrifter end de to Hovedmembraner, det kgl. Bibliotheks Haandskrift og Staðarhólsbók, navnlig Kristenretten efter en Række Haandskrifter, Forstrandsretten efter det Arnæmagnæanske Haandskrift Nr. 279 4to og forskellige andre Stykker. Af denne Udgave, der vil blive af Størrelse omtrent som Staðarhólsbók, er i Aaret 1880 største Delen trykt, og den vil udkomme i 1881. Af Kålunds Islandsbeskrivelse forberedes Slutningshæftet til Trykken.

D. 7. Decbr. 1879 døde Stiftelsens Sekretær, Jón Sigurdsson. Han havde allerede for en Del Aar siden paataget sig Udgivelsen af 3dje Bind af Snorros Edda, som skulde indeholde den latinske Kommentar til Værket, og 30 Ark havde allerede længe været trykte; men derefter havde dels andre Forretninger, dels Sygdom hindret ham i at fortsætte og afslutte Arbejdet. Da Kommissionen ikke for Øjeblikket vidste nogen dertil egnet Mand, som den kunde overdrage dette, og tilmed de oven nævnte andre, allerede begyndte, Arbejder lagde Beslag paa dens Pengemidler, besluttede den at lade det, der var trykt, faa en foreløbig Afslutning med det 31te Ark og udkomme for sig som 3dje Binds 1ste Afdeling, hvortil Slutningen skulde føjes, saa snart som de andre Arbejder vilde tillade det. Det 31te Ark, hvortil Manuskriptet forelaa, blev altsaa trykt tillige med en foreløbig Fortale, og i de sidste Dage af Aaret udkom Edda Snorra Sturlusonar. Tom. III. pars prior. Accedunt tabulæ lithographica V.

Ved Skrivelse af 21. Juni 1880 meddelte Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet Kommissionen, at det ved Tillægsbevillingsloven for 1879—80 § 10 Nr. 7 var tilladt, at det hidtil til Lønning for en Sekretær ved den Arnæmagnæanske Stiftelse udrede Beleb af 600 Kr. aarlig, fra 1ste Januar 1880 af bevilgedes til Anvendelse paa den ved kgl. Resol. 9. Juni 1850, 7 fastsatte Maade (Aarb. f. 1879—80 S. 1101), d. e. dels til Honorar for Redaktionsarbejde ved Udgivelsen af de af Kommissionen til Trykken befordrede Skrifter, dels til speciel Godtgjørelse for saadanne Arbejder, som Sekretæren hidtil havde udført. Til Medhjælper ved Sekretærforretningerne antoges i Henhold hertil Dr. Kaalund.

Af Stipendiarerne er der arbejdet som sædvanlig. Første Stipendiær, E. Jónsson har fortsat den til den ræsonnerende Katalog begyndte Beskrivelse af

Haandskrifterne i 4te fra 302—310. Anden Stipendiar, G. Thorlaksson, har været sysselsat med Beskrivelsen af de islandske Haandskrifter i Oktav, Sedez og Duodez og med at afskrive et fra det norske Rigsarkiv laant Haandskrift af Fagrskinna; men da den afdøde Sekretær J. Sigurdssons Samling af Bøger og Haandskrifter efter Ejerenes Bestemmelse skulde sendes til Island, anmodede Kommissionen Hr. Thorlaksson om med Afbrydelse af de begyndte Arbejder at være tilstede ved Gjennemsynet og Indpakningen af den nævnte Samling, for at paase, at deraf blev udtaget de Haandskrifter og Dokumenter, som maatte vise sig at være den Arnæmagnæanske Stiftelses Ejendom.

Dr Kaalund har som sædvanlig imod et Honorar af 200 Kr. arbejdet paa Beskrivelsen af de danske Haandskrifter til den ræsonnerende Katalog, samt paa-begyndt Katalogiseringen af de endnu ikke i Samlingen indordnede Fascikler og Hæfter.

Legatets Indtægt i Aaret 1880 har udgjort 3,872 Kr. 10 Ø., deriblandt Renter 2,542 Kr., det ovennævnte Statstilskud 600 Kr., for solgte Skrifter c. 560 Kr. Udgifterne have udgjort 3,479 Kr. 50 Ø., deriblandt til Stipendiarerne 1,000 Kr., til Dr. Kaalund for Katalogarbejde 200 Kr., til samme for Sekretærforretninger 200 Kr., Redaktions- og Forfatterhonorar 1,240 Kr., Bogtrykker- og Bogbinderarbejde c. 620 Kr.

IX. Universitetets Forhold ud ad til

Fra Universitetet i Buda-Pest, der d. 13. Maj 1880 fejrede sin Fornyeelse af Maria Theresia, jfr. Aarb. f. 1879—80 S. 1011, modtog Universitetet en Samling af Skrifter, der i den Anledning vare udgivne samt en ligeledes i Anledning af denne Fest præget Medaille. Sidst nævnte tilstilledes den kgl. Mønt- og Medaillesamling til fremtidig Opbevaring.

I Anledning af en gennem Udenrigsministeriet modtaget Indbydelse fra det spanske Gesandtskab til at deltage i Congrès international des Americanistes i Madrid den 25. Sept. 1881, har Konsistorium under 15. Avg. s. A. tilskrevet Undervisningsministeriet, at det vistnok vilde være rigtigt, at Danmark blev repræsenteret paa denne Kongres, hvorimod det ikke skønnede, at der var særlig Opfordring til at lade Universitetet som saadant repræsentere, saaledes at dette udedede de dermed forbundne Omkostninger.

Komiteen for den 5te internationale Orientalistkongres udtalte for Undervisningsministeriet Ønsket om, at Danmark ved en af sine fremragende Orientalister vilde lade sig repræsentere paa bemeldte Kongres, der skulde afholdes i Berlin d. 12.—17. Sept. 1881. Da imidlertid intet af det filosofiske Fakultets Medlemmer saa sig i Stand til at give Møde paa Kongressen, tilskrev Konsistorium under 12. Maj s. A. Ministeriet, at Spørgsmaalet om en Repræsentation for Universitetets Vedkommende hermed maatte falde bort.

Universitetet er traadt i Udvexlings Forbindelse med Hensyn til akademiske Skrifter med Universiteterne i Turin og Siena.